

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

19ο χλμ. Λεωφ. Μαραθώνος
190 09 Πικέρμι Αττικής
Τηλ.: 2 10 66 03 300
Fax: 2 10 66 03 301 -2
<http://www.cres.gr>
E-mail: cres@cres.gr

Το παρόν έντυπο τυπώθηκε σε χαρτί ALGA CARTA

**ΚΑΠΕ
CRES**

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

**Το Θεσμικό,
Αδειοδοτικό και
Χρηματοοικονομικό
Πλαίσιο
Υλοποίησης
Έργων ΑΠΕ
στην Ελλάδα**

Η έκδοση αυτή αποτελεί μέρος μιας σειράς τεσσάρων Οδηγών που προβλέπονται στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «**Applying European Emissions Trading & Renewable Energy Support Mechanisms in the Greek Electricity Sector (ETRES)**» και Αριθμό Συμβολαίου LIFE03 ENV/GR/0002 19. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα **LIFE-Περιβάλλον** της Γενικής Δ/νσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υποστηρίζεται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Δικαιούχος του έργου είναι το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (**ΚΑΠΕ**), ενώ συμμετέχουν, επίσης, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (**ΡΑΕ**), το εργαστήριο E³M Lab του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (**ΕΜΠ**), και ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ηλεκτροπαραγωγών από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (**ΕΣΗΑΠΕ**). Το έργο διαρκεί 30 μήνες, από τον Οκτώβριο του 2003 έως το Μάρτιο του 2006, ενώ το συντονισμό του συνόλου των δράσεων του έργου έχει ο κ. Μηνάς Ιατρίδης (Υπεύθυνος Οργάνωσης του Τομέα Ανάλυσης Ενεργειακής Πολιτικής του ΚΑΠΕ) και ο κ. Κωνσταντίνος Σιούλας (Υπεύθυνος Δέσμης Έργων του Τομέα Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΚΑΠΕ).

Το Πρόγραμμα LIFE

Το χρηματοδοτικό μέσο LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), από το 1992 και εξής, υποστηρίζει έργα που σχετίζονται με το περιβάλλον και κινούνται στο πλαίσιο της Κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής. Ο κύριος στόχος του LIFE, του μοναδικού Ευρωπαϊκού χρηματοδοτικού μέσου που αφορά ειδικά στο περιβάλλον, είναι η υποστήριξη του 6ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον και συγκεκριμένα των τεσσάρων προτεραιοτήτων και των επτά θεματικών στρατηγικών του Προγράμματος.

Το LIFE περιλαμβάνει τρεις συνιστώσες, δηλαδή, το **LIFE-Φύση**, το **LIFE-Περιβάλλον** και το **LIFE-Τρίτες Χώρες**, και υλοποιείται σε τετραετείς φάσεις. Με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1682/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2004 επεκτάθηκε η Φάση III του LIFE για 2 έτη (έως το 2006).

Ειδικότερα, το **LIFE-Περιβάλλον** χρηματοδοτεί **καινοτόμα έργα επίδειξης**, τα οποία θα πρέπει να βασίζονται κατά το δυνατόν στα αποτελέσματα ερευνητικών Κοινοτικών προγραμμάτων και πολλά υποσχόμενων τεχνολογιών, σε συμφωνία με το «πρόγραμμα δράσης για τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες». Τα έργα αυτά θα πρέπει να παράγουν αποτελέσματα που θα μπορούσαν να γίνουν η βάση για ευρύτερες δράσεις διάδοσής τους.

Το **LIFE-Περιβάλλον** χρηματοδοτεί επίσης **προπαρασκευαστικά έργα**, τα οποία αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή αναθεωρημένων Κοινοτικών περιβαλλοντικών πολιτικών.

Οι απόψεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση δεν αλληχούν κατ' ανάγκη τις απόψεις τις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία συγχρηματοδότησε την παραγωγή του Εντύπου. Οι εταίροι και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν παρέχουν οποιαδήποτε εγγύηση, ρητή ή εξυπονοούμενη, όσον αφορά στις πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν την έκδοση, ούτε αναλαμβάνουν οποιαδήποτε ευθύνη όσον αφορά στη χρήση, ή τις όποιες ζημιές μπορούν να προκύψουν ως αποτέλεσμα της χρήσης αυτών των πληροφοριών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

«Applying European Emissions Trading & Renewable Energy Support Mechanisms in the Greek Electricity Sector (ETRES)»

Αριθμός Συμβολαίου: LIFE03 ENV/GR/000219

Δρ. Νίκος Βασιλάκος

Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής
Ομοσπονδίας Παραγωγών ΑΠΕ (EREF)

**Το Θεσμικό,
Αδειοδοτικό και
Χρηματοοικονομικό
Πλαίσιο
Υλοποίησης
Έργων ΑΠΕ
στην Ελλάδα**

**ΚΑΠΕ
CRÉS**

Το έντυπο παρήχθη από το ΚΑΠΕ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έργου ETRES.

*Η συγγραφή του εντύπου έγινε από τον Δρ. Νίκο Βασιλάκο,
Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Παραγωγών ΑΠΕ (EREF).*

Επιμέλεια εντύπου: Τομέας Ανάπτυξης-Marketing ΚΑΠΕ.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2006

Πρόλογος

Ο ανά χείρας Οδηγός εστιάζει στον τομέα των έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) εμπορικής κλίμακας, και συγκεκριμένα στην ακολουθούμενη για τα έργα αυτά αδειοδοτική διαδικασία, στους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, καθώς και στους υφιστάμενους σήμερα μηχανισμούς οικονομικής υποστήριξης των ΑΠΕ στη χώρα μας. Ο Οδηγός παρέχει μια πρώτη εισαγωγή σε ενδιαφερόμενους επενδυτικούς φορείς και ιδιώτες που έχουν περιορισμένη γνώση γύρω από το θέμα αυτό, αλλά ταυτόχρονα εμπλουτίζει με λεπτομερέστερες πληροφορίες και χρήσιμα στοιχεία τις γνώσεις εκείνων που έχουν μεγαλύτερη σχετική εμπειρία.

Ο Οδηγός δομείται σε τρεις (3) κύριες ενότητες :

Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει μία λεπτομερή καταγραφή του υφιστάμενου πλαισίου αδειοδότησης και χωροθέτησης έργων ΑΠΕ στην Ελλάδα (άδειες παραγωγής, εγκατάστασης και λειτουργίας, διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης, δικαίωμα χρήσης γης, οικοδομική άδεια, λοιπά νομοθετήματα), καθώς και μία αξιολόγηση της μέχρι σήμερα εμπειρίας εφαρμογής του πλαισίου αυτού, αναδεικνύοντας τα κρίσιμα του σημεία και προβλήματα.

Στη δεύτερη ενότητα παρέχονται αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την τιμή αγοράς της KWh από ΑΠΕ και περιγράφονται οι δύο βασικοί μηχανισμοί οικονομικής υποστήριξης έργων ΑΠΕ (όροι, διατάξεις, απαιτήσεις, προϋποθέσεις), δηλαδή ο Αναπτυξιακός Νόμος 3299/04 και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας του Τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΕΠΑΝ / Γ'ΚΠΣ).

Τέλος, στην τρίτη ενότητα συνοψίζονται τα σημαντικότερα σημεία (συμπεράσματα, παρατηρήσεις, προοπτικές, προτάσεις) που αφορούν στο παρόν και το μέλλον των ΑΠΕ στην Ελλάδα και, ειδικότερα, στην εξέλιξη του πλαισίου οικονομικής υποστήριξης των έργων ΑΠΕ.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΑΔΕΙΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΑΠΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ...	5
1.1 Εισαγωγή.....	5
1.2 Η αδειοδοτική διαδικασία έργων ΑΠΕ	6
1.2.1 Άδεια παραγωγής	7
1.2.2 Άδεια εγκατάστασης ή επέκτασης - Άδεια λειτουργίας.....	8
1.2.3 Δικαίωμα χρήσης γης – Δασική νομοθεσία που εφαρμόζεται σε έργα ΑΠΕ.....	12
1.2.4 Οικοδομική άδεια.....	13
1.2.5 Ρυθμίσεις του Ν.294 1/01.....	16
1.2.6 Σύντομη αξιολόγηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων ΑΠΕ.....	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΑΠΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	18
2.1 Τιμή αγοράς της kWh από ΑΠΕ.....	18
2.2 Χρηματοδοτική υποστήριξη επενδύσεων Α.Π.Ε.	21
2.2.1 Αναπτυξιακός Νόμος 3299/04.....	21
2.2.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας / Γ' ΚΠΣ 2000-2006 (Μέτρα 2.1, 6.3 & 6.5).....	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	25
3.1 Υφιστάμενη κατάσταση και προοπτικές	25
3.2 Συμπεράσματα και προτάσεις.....	28
Βιβλιογραφία	33

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ (ΑΜΕΣΑ Ή ΕΜΜΕΣΑ) ΣΤΗΝ ΑΔΕΙΟΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΑΠΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	34
--	----

Κεφάλαιο 1: Το Θεσμικό και Αδειοδοτικό Πλαίσιο Υλοποίησης έργων ΑΠΕ στην Ελλάδα

1.1 Εισαγωγή

Η πρώτη προσπάθεια ουσιαστικής προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην Ελλάδα σηματοδοτείται με την έκδοση του Ν. 1559/85, ο οποίος δίνει για πρώτη φορά τη δυνατότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ σε ιδιώτες αυτοπαραγωγούς και σε ΟΤΑ (και, φυσικά, στη ΔΕΗ). Η προσπάθεια συνεχίζεται με την ίδρυση, το 1987, του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), με βασικό σκοπό την προώθηση και υποστήριξη των παντός είδους δραστηριοτήτων ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας (ΕΞΕ) στη χώρα. Με το Νόμο 2244/94 ρυθμίζονται διάφορα θέματα ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ και συμβατικά καύσιμα (κυρίως όσον αφορά στην αδειοδοτική τους διαδικασία) και δίνεται η δυνατότητα σε ιδιώτες να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από ΑΠΕ ως ανεξάρτητοι, πλέον, παραγωγοί (δηλ. με αποκλειστικό σκοπό την πώληση της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στο Σύστημα ή το Δίκτυο). Ο Ν.2773/99 για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας καθιερώνει επιπρόσθετα την άδεια παραγωγής. Με την ΥΑ 2000/2002 η άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας θεσμοθετείται ως προϋπόθεση για την έναρξη της αδειοδοτικής διαδικασίας έργων ΑΠΕ. Με την ΚΥΑ 1726/2003 καταβάλλεται προσπάθεια ολοκληρωμένης αντιμετώπισης των χρονιζόντων προβλημάτων που παρατηρούνται στην περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων ΑΠΕ.

Η αδειοδοτική διαδικασία των έργων αυτών στηρίχθηκε και σε ένα πλήθος άλλων συναφών νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων, κλπ., που αφορούν κυρίως στο περιβαλλοντικό τμήμα της αδειοδότησης, καθώς και την επέμβαση σε δημόσιες (δασικές) εκτάσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται ο Ν.3010/02 και η κατ' επιταγήν του εκδοθείσα Υπουργική Απόφαση 15393/2332/5.8.02 (Διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης), ο Ν.3028/02 (Περί Προστασίας Αρχαίων Μνημείων) και ο Ν.2941/01 (Απλούστευση Διαδικασιών Αδειοδότησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας). Βασική, πάντως, αιτία της έκδοσης ενός τόσο μεγάλου αριθμού νομοθετικών ρυθμίσεων ειδικά για τις επενδύσεις ΑΠΕ υπήρξε και παραμένει ο (θεωρούμενος ως) σύνθετος χαρακτήρας των συγκεκριμένων επενδύσεων, λόγω των τεχνολογικών, τεχνικών, περιβαλλοντικών, χωροταξικών και κοινωνικοοικονομικών παραμέτρων που υπεισέρχονται στο σχεδιασμό και την υλοποίησή τους.

Αποτέλεσμα της αποσπασματικής μέχρι σήμερα προσπάθειας ρύθμισης των παραπάνω παραμέτρων ήταν η καθιέρωση, σταδιακά, μιας χρονοβόρας και άκρως γραφειοκρατικής διαδικασίας αδειοδότησης, με εμπλοκή και συνέργια πολλών ενδιαμέσων φορέων γνωμοδότησης, οι οποίοι αρκετές φορές εκδίδουν αλληλοσυγκρουόμενες ή/και ασύμβατες μεταξύ τους γνωμοδοτήσεις, με τελικό αποτέλεσμα την καθυστέρηση ή και αναστολή υλοποίησης των αντίστοιχων επενδύσεων.

1.2 Η αδειοδοτική διαδικασία έργων ΑΠΕ

Η υφιστάμενη αδειοδοτική διαδικασία έργων ΑΠΕ, όπως αυτή προκύπτει από το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο, απεικονίζεται σχηματικά στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Το σύνολο του θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου που αφορά, άμεσα ή έμμεσα, την αδειοδοτική διαδικασία έργων ΑΠΕ παρουσιάζεται υπό μορφή πίνακα στο Παράρτημα Ι.

1.2.1 Άδεια παραγωγής

Η άδεια παραγωγής προβλέπεται από το άρθρο 9 του Ν. 2773/1999 και απαιτείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από κάθε ενεργειακή πηγή (συμβατικά καύσιμα, ΑΠΕ, κ.α.).

Η άδεια παραγωγής χορηγείται από τον Υπουργό Ανάπτυξης ύστερα από γνώμη της ΡΑΕ, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο Ν. 2773/99 και στον Κανονισμό Αδειών Παραγωγής και Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΥΑ 17951/8.12.2000).

Σύμφωνα με το Ν. 2773/99, άρθρο 10:

«Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της ΡΑΕ και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να εξαιρούνται από την υποχρέωση να λαμβάνουν άδεια παραγωγής, τα πρόσωπα που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από:

- α. Σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής ισχύος μέχρι 20KW.
- β. Εφεδρικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, ισχύος μέχρι 150KW και εφεδρικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής ισχύος μέχρι 400KW, εφόσον οι τελευταίοι εγκαθίστανται σε βιομηχανίες και βιοτεχνίες. Οι εφεδρικοί αυτοί σταθμοί λειτουργούν μόνο σε περίπτωση διακοπής της παροχής ηλεκτρικής ενέργειας λόγω βλάβης ή αδυναμίας του δικτύου.
- γ. Σταθμούς ισχύος μέχρι 2MW που εγκαθίστανται από εκπαιδευτικούς ή ερευνητικούς φορείς με σκοπούς αποκλειστικά εκπαιδευτικούς ή πειραματικούς.
- δ. Σταθμούς που εγκαθίστανται από το ΚΑΠΕ για λόγους πιστοποίησης ή μετρήσεων και για όσο χρονικό διάστημα διεξάγονται μετρήσεις ή διενεργείται πιστοποίηση».

Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, για την έκδοση της άδειας παραγωγής απαιτείται η υποβολή σχετικής αίτησης προς τη ΡΑΕ. Το περιεχόμενο και οι προδιαγραφές της αίτησης αυτής καθορίζονται από τον Κανονισμό Αδειών Παραγωγής, από τον Οδηγό Αξιολόγησης Αιτήσεων Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας από ΑΠΕ και Συμπαραγωγή (ΣΗΘ) μικρής κλίμακας και από δημοσιευμένες συμπληρώσεις/διευκρινήσεις στην ιστοσελίδα της ΡΑΕ. Η διερεύνηση / αξιολόγηση μιας αίτησης άδειας παραγωγής αφορά πρωτίστως στη σκοπιμότητα του ενεργειακού έργου, ώστε να εξυπηρετούνται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι στόχοι που θέτει ο Νόμος 2773/99 (άρθρο 3). Σημειώνεται ότι ένα από τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης που τίθενται στον Κανονισμό Αδειών Παραγωγής και Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΥΑ 17951/8.12.2000, άρθρο 9, παρ. 1) είναι η προστασία του περιβάλλοντος.

1.2.2 Άδεια εγκατάστασης ή επέκτασης - Άδεια λειτουργίας

Η διαδικασία χορήγησης άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας έργων ΑΠΕ διέπεται από τις διατάξεις της υπ' αριθμόν Δ6/Φ 1/2000/6.2.2002 Απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης με τίτλο : «Διαδικασία έκδοσης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μεγάλων υδροηλεκτρικών σταθμών και τύποι συμβάσεων αγοραπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας». Η παραπάνω απόφαση ισχύει μέχρι σήμερα, όπως έχει τροποποιηθεί με την υπ' αριθμόν Δ6/Φ 1/ 10200/5.6.2002 Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης.

Στη διαδικασία έκδοσης της άδειας εγκατάστασης περιλαμβάνεται και η περιβαλλοντική αδειοδότηση. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ αποτελεί μία από τις πλέον σημαντικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης. Η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1650/85 για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτός έχει τροποποιηθεί από το Ν. 30 10/02. Στόχος του αρχικού Ν. 1650/86 ήταν η ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 85/337/ΕΚ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον.

Οι ακόλουθες υπουργικές αποφάσεις εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Ν. 30 10/02 :

- α) Κατ' εξουσιοδότηση του νέου άρθρου 3 του Ν. 1650/86, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Ν. 30 10/02, εκδόθηκε η ΚΥΑ 15393/2332/2002 «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 1650/86 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 30 10/02 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/86 με τις Οδηγίες 97/ 11/ΕΕ και 96/6 1/ΕΕ» (ΦΕΚ Β' 1022).
- β) Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 4 του Ν. 30 10/02, εκδόθηκε η ΚΥΑ 110 14/703/ Φ 104 «Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.) σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1650/86 όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 2 του Ν. 30 10/02».
- γ) Κατ' εξουσιοδότηση του νέου άρθρου 4 παρ. 2 υποπαράγραφος β' του Ν. 1650/86, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το Ν. 30 10/02, εκδόθηκε η ΚΥΑ 25535/328 1/2002 για την «Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας των έργων και δραστηριοτήτων που κατατάσσονται στην Υποκατηγορία 2 της Α' κατηγορίας σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 15393/2332/2002» (ΦΕΚ Β' 1463).
- δ) Κατ' εξουσιοδότηση του νέου άρθρου 5 παρ. 2 του Ν. 1650/86, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του Ν. 30 10/02, εκδόθηκε η ΚΥΑ 37 111/202 1/2003 (ΦΕΚ Β' 139 1) για τον «Καθορισμό τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων».
- ε) Ειδική διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για έργα ΑΠΕ - Η Κοινή Υπουργική Απόφαση 1726/2003

Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 4 παρ. 10β του Ν. 1650/86, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 του Ν. 3010/02, εκδόθηκε η ΚΥΑ 1726/2003 (ΦΕΚ Β' 522) της 8-5-2002 για την «Προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση, έγκριση περιβαλλοντικών όρων και επέμβαση ή παραχώρηση δάσους ή δασικής έκτασης, έκδοση άδειας εγκατάστασης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας».

Σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 1726/03, πρέπει να τηρείται μία αυστηρά καθορισμένη διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.) για τα έργα ΑΠΕ. Όλα τα σχετικά αιτήματα εξετάζονται και αδειοδοτούνται από τους παρακάτω φορείς:

α1) Την Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ) του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ, προκειμένου για έργα ΑΠΕ ανεξαρτήτως κατηγορίας του Ν. 3010/02, τα οποία προτείνεται να κατασκευαστούν σε προστατευόμενες περιοχές (Ramsar, Natura 2000, εθνικούς δρυμούς, αισθητικά δάση και διατηρητέα μνημεία της φύσης), καθώς και για όλα τα έργα ΑΠΕ ανεξαρτήτως περιοχής εγκατάστασης που υπάγονται στην 1η Υποκατηγορία της Πρώτης (Α') κατηγορίας του Ν. 3010/02, όπως εξειδικεύθηκαν με την Υπουργική Απόφαση 15393/2332/2002 (ΦΕΚ Β 1022).

α2) Τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας (Δι.ΠΕ.ΧΩ) της οικείας Περιφέρειας, προκειμένου για έργα ΑΠΕ που υπάγονται στη 2η Υποκατηγορία της Πρώτης (Α') κατηγορίας του Ν. 3010/02, όπως εξειδικεύθηκαν με την Υπουργική Απόφαση 15393/2332/2002. Το ίδιο ισχύει και για τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, όπως αυτά προσδιορίζονται στο εδ. 4 του άρθρου 2 του Ν. 2773/99, με μήκος αγωγού προσαγωγής/εκτροπής μεγαλύτερο του ενός (1) και μικρότερο των τριών (3) χιλιομέτρων, καθώς και για τα έργα της 3ης Υποκατηγορίας της Δεύτερης (Β) κατηγορίας για τα οποία δεν ιδρύεται αρμοδιότητα της οικείας Υπηρεσίας Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρακάτω παράγραφο (α3).

α3) Την αρμόδια Υπηρεσία Περιβάλλοντος της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, προκειμένου για έργα ΑΠΕ που υπάγονται στην 4η Υποκατηγορία της Δεύτερης (Β') κατηγορίας του Ν. 3010/02, όπως εξειδικεύθηκαν με την Υπουργική Απόφαση 15393/2332/2002, καθώς και για τα έργα ΑΠΕ που υπάγονται στην 3η Υποκατηγορία της Δεύτερης (Β') Κατηγορίας, εφ' όσον μετά από αξιολόγησή τους από την αρμόδια Υπηρεσία Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας, κριθούν ότι υπάγονται στην αρμοδιότητα της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 παρ. 1 και 2 της ΚΥΑ 11014/703/Φ 104/14.3.2003 (ΦΕΚ Β 332). Σημειώνεται ότι για αυτή την κατηγορία έργων δεν απαιτείται Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση.

Για την έκδοση των παραπάνω εγκρίσεων απαιτούνται γνωμοδοτήσεις που παρέχουν αποκλειστικά οι ακόλουθες υπηρεσίες και φορείς:

α) Για την Π.Π.Ε.Α.:

- Το αρμόδιο Δασαρχείο ή η Διεύθυνση Δασών του οικείου Νομού, εάν δεν υφίσταται αρμόδιο Δασαρχείο
- Η Διεύθυνση Δασών μόνο για τις εγκρίσεις Περιβαλλοντικών Όρων που εκδίδονται από την ΕΥΠΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ

- Η αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία
- Οι αρμόδιες Εφορείες Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, οι Εφορείες Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και οι Εφορείες Νεότερων Μνημείων
- Ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
- Η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας
- Το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
- Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
- Οι Οργανισμοί Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης, αποκλειστικά για τα έργα ΑΠΕ που προτείνεται να εγκατασταθούν στις περιοχές δικαιοδοσίας των εν λόγω Οργανισμών και οι κατά περιφέρεια αρμόδιοι Οργανισμοί του άρθρου 3 του Ν. 2508/97 (ΦΕΚ 124/Α), εφόσον αυτοί έχουν ιδρυθεί.

β) Για την Ε.Π.Ο.

- Το Νομαρχιακό Συμβούλιο της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
- Οι Οργανισμοί Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης, αποκλειστικά για τα έργα ΑΠΕ που προτείνεται να εγκατασταθούν στις περιοχές δικαιοδοσίας των εν λόγω Οργανισμών και οι κατά περιφέρεια αρμόδιοι Οργανισμοί του άρθρου 3 του Ν. 2508/97 (ΦΕΚ 124/Α) εφόσον αυτοί έχουν ιδρυθεί.

Με βάση το άρθρο 8 της ΚΥΑ 1726/03, ορίζεται ως ακολούθως το αναλυτικό περιεχόμενο των φακέλων ΠΠΕΑ και ΕΠΟ για όλες τις κατηγορίες έργων ΑΠΕ, όπως αυτές καθορίστηκαν με την ΚΥΑ 15393/2332/2002 (ΦΕΚ Β 1022) :

Φάκελος ΠΠΕΑ

Ο φάκελος αυτός περιλαμβάνει τα εξής δικαιολογητικά:

1. ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- Ονομασία και είδος του έργου (μέγεθος, τεχνολογία)
- Γεωγραφική θέση και υπάρχουσα κατάσταση περιβάλλοντος
- Συνοπτική περιγραφή του έργου (έκταση και είδος επέμβασης και μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης των επιπτώσεων).

2. ΠΡΟΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- Γενική περιγραφή του έργου (θέση, είδος, έκταση)
- Είδος, εφαρμοζόμενη τεχνολογία και γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου ή της δραστηριότητας
- Συνθήκες της περιοχής που θα πραγματοποιηθεί το έργο ή η δραστηριότητα
- Τοπογραφικές συνθήκες
- Αναφορά σε τυχόν εγκεκριμένα χωροταξικά και ρυθμιστικά σχέδια, πολεοδομικά σχέδια και χρήσεις γης που εφαρμόζονται στην προτεινόμενη περιοχή εγκατάστασης του έργου ή της δραστηριότητας
- Γεωλογικές - υδρολογικές και εδαφολογικές συνθήκες
- Κλιματολογικές συνθήκες
- Βλάστηση - πανίδα - βιότοποι

- Τοπίο - αισθητική εκτίμηση
- Τυχόν υφιστάμενη διαχείριση δασικών εκτάσεων
 - Χρήση των φυσικών πόρων
 - Σωρευτική δράση με άλλα έργα ή δραστηριότητες
 - Παραγωγή αποβλήτων
 - Προκαλούμενη ρύπανση και οχλήσεις
 - Μεταβολές στη γεωμορφολογία και επιπτώσεις στο τοπίο
 - Επιπτώσεις στη βλάστηση - βιότοπους
 - Επιπτώσεις στην πανίδα
 - Επιπτώσεις στον υδρολογικό κύκλο και στις υφιστάμενες χρήσεις του νερού
 - Κίνδυνοι (φωτιάς, ξήρανσης, κλπ.) στο χώρο επέμβασης και στην ευρύτερη δασική περιοχή
 - Επιπτώσεις από λύματα
 - Ειδική μελέτη θορύβου
- Φωτορεαλιστική απεικόνιση της εγκατάστασης
- Επιπτώσεις στην κοινωνική και αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής
 - Επιπτώσεις στο πολιτιστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον
 - Πρόληψη ατυχημάτων ιδίως από τη χρήση ουσιών ή τεχνολογίας
 - Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται προκειμένου να αποφευχθούν, να μειωθούν και εφόσον είναι δυνατόν, να επανορθωθούν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις
- Αποκατάσταση γεωμορφολογίας
- Μέτρα για τη διατήρηση ειδών και βιοτόπων
- Διατήρηση - αποκατάσταση του χαρακτήρα του τοπίου-αισθητική αναβάθμιση
- Μέτρα για την προληπτική και κατασταλτική προστασία της βλάστησης
 - Συνοπτική περιγραφή των εναλλακτικών λύσεων που εξέτασε ο κύριος του έργου ή της δραστηριότητας και αναφορά των βασικών λόγων της τελικής επιλογής του, λαμβανομένων υπ' όψη των επιπτώσεων στο περιβάλλον
 - Οφέλη για την εθνική οικονομία, την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια υγεία και την εξυπηρέτηση άλλων λόγων δημοσίου συμφέροντος
 - Θετικές επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, σε μία ευρύτερη περιοχή από εκείνη που επηρεάζεται άμεσα από το έργο ή τη δραστηριότητα
 - Αναγκαία μέτρα μετά την οριστική παύση της δραστηριότητας.

3. ΧΑΡΤΕΣ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- Τοπογραφικοί χάρτες κατάλληλης κλίμακας (1:50.000 και 1:5.000), που θα αποτυπώνουν τη θέση και την έκταση του έργου, όπως και τις υφιστάμενες υποδομές και χρήσεις γης στην περιοχή. Επίσης, στους ανωτέρω χάρτες θα αποτυπώνεται σε επίπεδο προμελέτης - βασικού σχεδιασμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 9 της ΚΥΑ 1726/03, η όδευση του δικτύου διασύνδεσης του σταθμού παραγωγής ενέργειας με το τυχόν υφιστάμενο Σύστημα Μεταφοράς ή Δίκτυο.
- Φωτογραφικό υλικό της θέσης εγκατάστασης, τόσο από το εσωτερικό της, όσο και από χαρακτηριστικά σημεία της ευρύτερης περιοχής.

Ειδικά για τα έργα της Δεύτερης (Β΄) κατηγορίας του Ν. 30 10/02, όπως εξειδικεύθηκαν με την Υπουργική Απόφαση 15393/2332/2002, εφόσον η αρμόδια αδειοδοτούσα Υπηρεσία, κατά την εξέταση της Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Π.Π.Ε.), κρίνει

ότι το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα δεν προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, τότε αυτή η Π.Π.Ε. αποτελεί και τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) για την απαιτούμενη έγκριση των περιβαλλοντικών όρων.

ΦΑΚΕΛΟΣ ΕΠΟ

Ο φάκελος αυτός περιλαμβάνει την πλήρη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) του έργου, η οποία αναλύει εκτενέστερα και αναλυτικότερα το σύνολο των στοιχείων που περιέχονται στην Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Π.Π.Ε.).

Τόσο στην ΠΠΕΑ όσο και στη ΜΠΕ, περιλαμβάνεται χωριστό κεφάλαιο, το οποίο αναφέρεται στα έργα που σχετίζονται με το δίκτυο διασύνδεσης, σε επίπεδο προμελέτης - βασικού σχεδιασμού. Η αδειοδότηση των άνω έργων διασύνδεσης γίνεται σύμφωνα με την κείμενη Νομοθεσία.

1.2.3 Δικαίωμα χρήσης γης - Δασική νομοθεσία που εφαρμόζεται σε έργα ΑΠΕ

Από τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης ιδιαίτερη σημασία έχει η υποβολή νόμιμου αποδεικτικού αποκλειστικής χρήσης του γηπέδου ή του χώρου εγκατάστασης του σταθμού ΑΠΕ, δυνάμει εμπράγματος δικαιώματος ή ενοχικής σχέσης. Στα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνεται το δικαίωμα επικαρπίας ή κυριότητας, η μισθωτική σχέση που περιβάλλεται τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, εφόσον το τελευταίο αυτό έχει μετεγγραφεί στο οικείο υποθηκοφυλακείο, καθώς και η χρηματοδοτική μίσθωση.

Η αποκλειστική χρήση του γηπέδου ή του χώρου εγκατάστασης είναι δυνατό να αποδειχθεί και με Απόφαση Έγκρισης Επέμβασης σε δασική έκταση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58 παρ. 2 του Ν. 998/79 περί προστασίας των δασών, όπως αυτό τροποποιήθηκε από τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 294 1/0 1, εφόσον η εγκατάσταση του σταθμού ΑΠΕ γίνεται σε δημόσια δασική έκταση από τις μη χαρακτηριζόμενες ως πλέον άγονες και κατά συνέπεια μη υπαγόμενες στις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 2Αγ του Ν. 1734/87. Η αρμοδιότητα για την έκδοση απόφασης έγκρισης επέμβασης μεταφέρθηκε με το άρθρο 30 του Ν. 3229/04 από τον Υπουργό Γεωργίας στο Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

Για την εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ σε πλέον άγονες δημόσιες δασικές εκτάσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 2Αγ του Ν. 1734/87. Ως πλέον άγονη δασική έκταση νοείται η δημόσια έκταση που έχει απωλέσει το δασικό της χαρακτήρα και έχει καταστεί άγονη.

Το αντάλλαγμα που καταβάλεται υπέρ του Δημοσίου, για την απόκτηση δικαιώματος χρήσης επί εκτάσεων δασικού χαρακτήρα για εγκατάσταση έργων ΑΠΕ, καθορίζεται βάσει των ρυθμίσεων που περιλαμβάνουν η ΥΑ 96 136/636/1.3.2004, το άρθρο 19 του Ν. 3377/05, η ΚΥΑ 11400/4377/29.12.2004, η ΚΥΑ 90440/960/2 1.3.2005 (ΦΕΚ Β'4 19/ 1.4.2005), καθώς και η Εγκύκλιος 10 132 1/2472/20.10.2005 του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης (Παράρτημα Ι).

Εφόσον η έκταση στην οποία πρόκειται να εγκατασταθεί σταθμός ηλεκτροπαραγωγής

από ΑΠΕ δεν εμπίπτει στις περί παραχώρησης δασικών γαιών διατάξεις του Ν. 998/79 ή στις περί βοσκοτόπων και αγροτικών γαιών διατάξεις του Ν. 1734/87, είναι δυνατή η απαλλοτρίωσή του, σύμφωνα με την κοινή περί απαλλοτριώσεων νομοθεσία (Ν. 2882/01). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 294 1/01, τα έργα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα έργα δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, κατασκευής υποσταθμών και εν γένει κάθε κατασκευή που αφορά την υποδομή και εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, χαρακτηρίζονται ως δημόσιας ωφέλειας, ανεξάρτητα από το φορέα υλοποίησής τους. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων ή η εις βάρος αυτών σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων κηρύσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2882/01 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων), του Ν.2985/02 και του Ν. 3175/03.

1.2.4 Οικοδομική άδεια

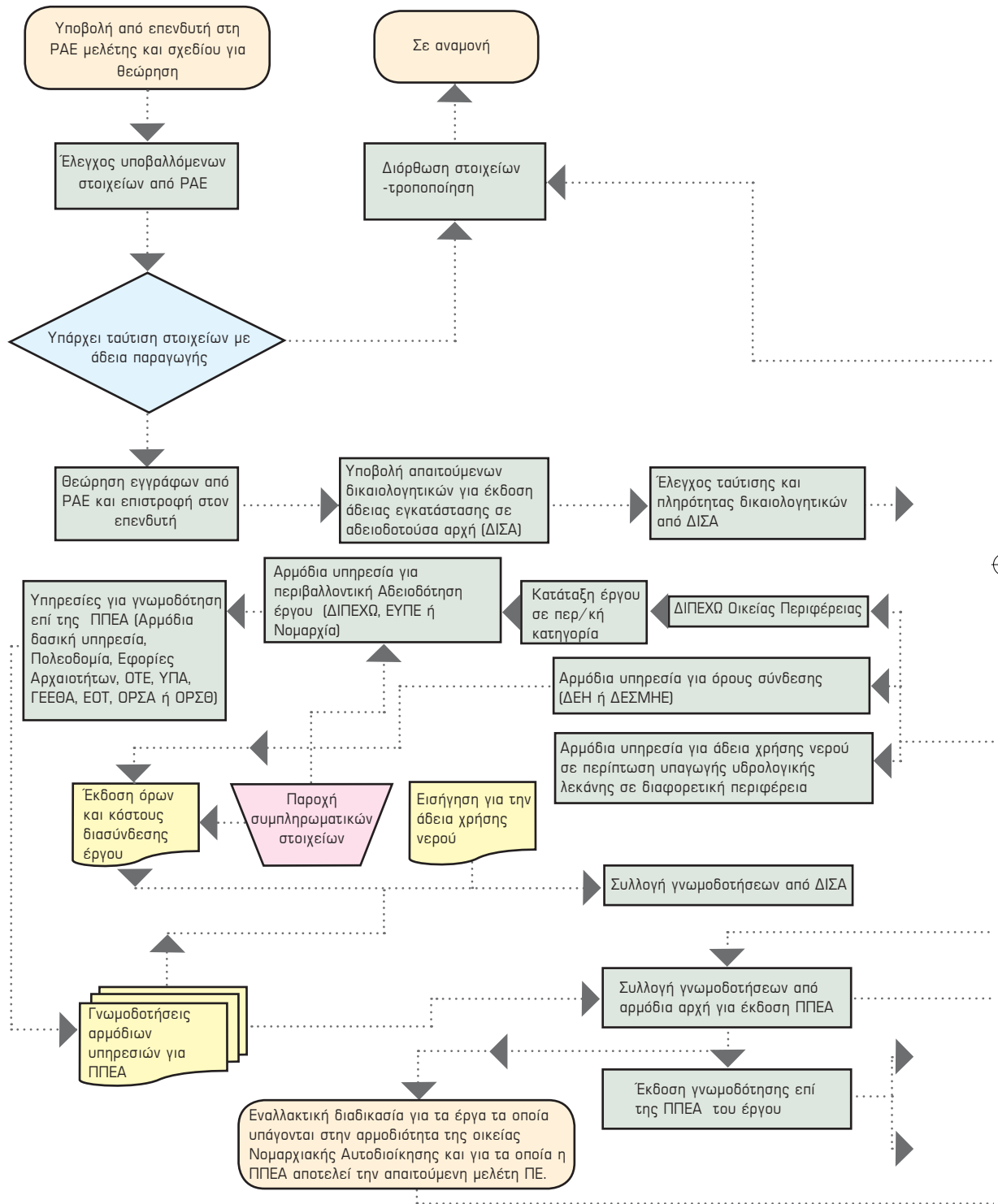
Σύμφωνα με το Ν. 294 1/01, για την εγκατάσταση αιολικών σταθμών και ανεμογεννητριών δεν απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, αλλά θεώρηση που χορηγείται από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, συνοδευόμενη από υπεύθυνες δηλώσεις αναθέσεων και αναλήψεων μελετών και επιβλέψεων του έργου, τοπογραφικό διάγραμμα με σαφές οδοιπορικό, διάγραμμα κάλυψης, σχέδια, προϋπολογισμό του έργου, αποδεικτικά πληρωμής φόρων και αποδεικτικά εισφορών και αμοιβών μηχανικών. Δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση έκδοσης οικοδομικής άδειας οι δομικές κατασκευές, όπως τα θεμέλια των πύργων των ανεμογεννητριών, τα οικήματα στέγασης του εξοπλισμού ελέγχου και των μετασχηματιστών.

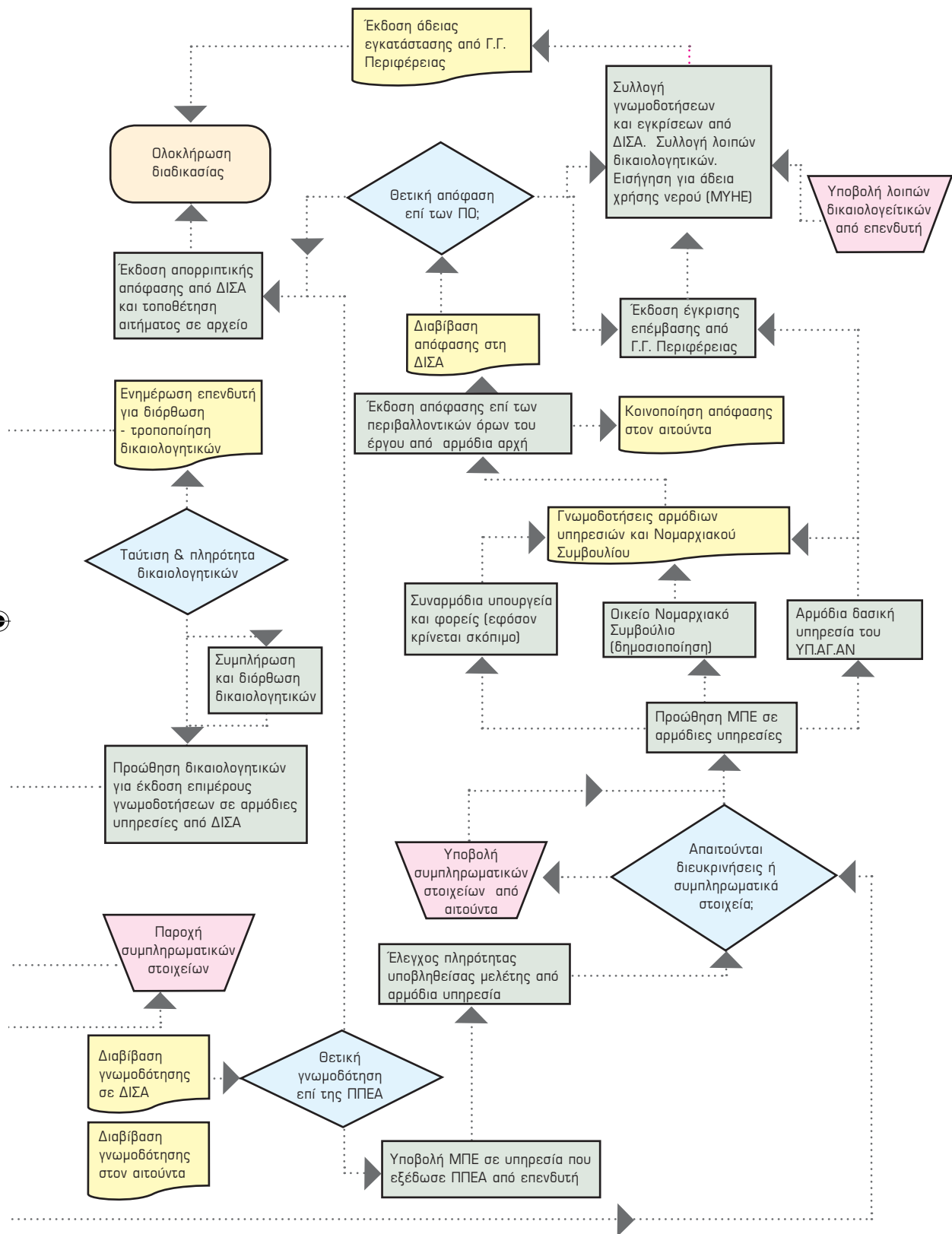
Σε κάθε περίπτωση, τα έργα ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας υπάγονται στις περί βιομηχανικών εν γένει εγκαταστάσεων διατάξεις του άρθρου 4 του από 24.5.1985 Προεδρικού Διατάγματος για την εκτός σχεδίων πόλεων δόμηση, καθώς και σε κάθε άλλη ειδική διάταξη του ίδιου Προεδρικού Διατάγματος που αφορά έργα της ΔΕΗ, ανεξάρτητα από το φορέα υλοποίησής τους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να καθορίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης για την ανέγερση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ΑΠΕ, καθώς και ειδικές αποστάσεις από τα όρια οικισμών κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ως άνω Προεδρικού Διατάγματος (ήδη άρθρου 268 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας). Η κανονιστική απόφαση που ρύθμισε την παραπάνω διαδικασία είναι η ΚΥΑ 19500 (ΦΕΚ 167 1/ 11.11.2004), η οποία τροποποίησε και συμπλήρωσε την ΚΥΑ 13727/724/2003 ως προς την αντιστοιχία των δραστηριοτήτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με τους βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στην πολεοδομική νομοθεσία. Σημαντικότερη διάταξη της απόφασης αυτής είναι ο χαρακτηρισμός των μικρών υδροηλεκτρικών έργων (≤ 10 MW), των έργων ηλεκτροπαραγωγής από ανεμογεννήτριες ισχύος ≤ 20 KW και των φωτοβολταϊκών συστημάτων ισχύος $\leq 0,5$ MW ως μη οχλουσών δραστηριοτήτων.

Στο επισυναπτόμενο διάγραμμα απεικονίζεται το οργανωτικό σχήμα της διαδικασίας αδειοδότησης έργων ΑΠΕ, όπως αυτό περιγράφηκε αναλυτικά στα προηγούμενα.

Οργανωτικό σχήμα αδειοδότησης έργων ΑΠΕ

1.2.5 Ρυθμίσεις του Ν.2941/2001

Ο Ν. 294 1/0 1 (ΦΕΚ 20 1/Α/0 1) «Απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης εταιρειών, αδειοδότησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ρύθμιση θεμάτων της Α.Ε. 'ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ' και άλλες διατάξεις» στοχεύει, μεταξύ άλλων, στη διευκόλυνση των διαδικασιών αδειοδότησης έργων ΑΠΕ, ιδιαίτερα όσον αφορά στην εγκατάστασή τους σε δασικές περιοχές. Οι κύριοι άξονες των συναφών ρυθμίσεων του νόμου είναι οι εξής :

- Οι εξαιρέσεις που ισχύουν για μεγάλα δημόσια έργα υποδομής, όσον αφορά στη δυνατότητα εγκατάστασής τους σε δάση και δασικές εκτάσεις, επεκτείνονται και στα έργα ΑΠΕ.
- Για την εγκατάσταση ηλιακών σταθμών και ανεμογεννητριών δεν απαιτείται έκδοση άδειας οικοδομής με εξαίρεση τα σχετικά έργα πολιτικού μηχανικού (θεμελιώσεις, κτίριο υποσταθμού, κ.α.)
- Τα έργα σύνδεσης των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ με το διασυνδεδεμένο Σύστημα της ηπειρωτικής χώρας και με τα αυτόνομα Δίκτυα των νησιωτικών περιοχών μπορεί να κατασκευάζονται από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο επενδυτή, σύμφωνα με προδιαγραφές που καθορίζει, αντίστοιχα, ο Διαχειριστής του Συστήματος ή του Δικτύου.
- Τα έργα ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των διασυνδεδετικών δικτύων, των υποσταθμών και των εν γένει έργων υποδομής τους, θεωρούνται ως έργα δημόσιας ωφέλειας, ανεξάρτητα από το φορέα υλοποίησής τους, και ως εκ τούτου είναι δυνατή η αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων ή η σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων.
- Παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται για τα έργα ΑΠΕ ευνοϊκότεροι όροι δόμησης εκτός σχεδίου πόλεων, σε σχέση με τα γενικώς κρατούντα.
- Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 294 1/0 1, η χωροθέτηση εγκαταστάσεων ΑΠΕ μέσα σε προστατευόμενες περιοχές, εθνικούς δρυμούς, αισθητικά δάση και διατηρητέα μνημεία της φύσης, σε περιοχές που έχουν ενταχθεί στον εθνικό κατάλογο του Δικτύου NATURA 2000, σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της ΚΥΑ 333 18/3028/28.12.1998, καθώς και σε τοπία με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος, γίνεται με βάση τα προβλεπόμενα στα νομικά κείμενα κήρυξης των άνω περιοχών, ή σύμφωνα με τα όσα θα προβλέψει το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, κατά την έννοια του άρθρου 7 του Ν. 2742/99.
- Ειδικά για την Αττική, ισχύει η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 10 του Ν. 294 1/0 1, σύμφωνα με την οποία «επιτρέπεται η ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του Ν. 2773/99. Η χωροθέτηση των εν λόγω έργων ΑΠΕ στην Αττική γίνεται σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, κατά την έννοια του άρθρου 7 του Ν. 2742/99, και μέχρι την έκδοσή του, ύστερα από κοινή γνωμοδότηση του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας του Περιβάλλοντος της Αθήνας (ΟΡΣΑ) και του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ)».

Στο σημείο αυτό τονίζεται η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης του μείζονος ζητήματος έκδοσης Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, όσον αφορά τουλάχιστον στην Αττική και τις προστατευόμενες περιοχές, κατά την έννοια του άρθρου 7 του Ν. 2742/99 που προαναφέρθηκε.

Από το συνδυασμό των συναφών διατάξεων των Ν. 1650/86, 2742/99 και 2941/01, προκύπτει ότι ελλείπει ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδιασμού θεσπίζεται ένα μεταβατικό καθεστώς, το οποίο στηρίζεται κυρίως στην έννοια του χωροταξικού σχεδιασμού μικρής κλίμακας, ο οποίος πραγματοποιείται μέσω της χρήσης προσωρινών υποκατάστατων χωροταξικού σχεδιασμού, όπως ήταν παλαιότερα η προέγκριση χωροθέτησης και σήμερα η προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση. Μέχρι την τελική έκδοση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, η χωροθέτηση εγκαταστάσεων ΑΠΕ, μέσα σε περιοχές των ως άνω κατηγοριών (Αττική, προστατευόμενες περιοχές), γίνεται μετά από γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Χωροταξίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

1.2.6 Σύντομη αξιολόγηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων ΑΠΕ

Τα βασικότερα προβλήματα στην αδειοδοτική διαδικασία των έργων ΑΠΕ είναι εφ' ενός η πολυδιάσπαση και πολυπλοκότητα της διαδικασίας αυτής, αφ' ετέρου ο έντονα υποκειμενικός χαρακτήρας αξιολόγησης των σχετικών αιτήσεων αδειοδότησης.

Για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης σταθμού ΑΠΕ, απαιτείται σήμερα η συναίνεση 27 φορέων (πριν από την έκδοση της ΚΥΑ 1726/03, ο αριθμός αυτός ήταν 41!). Η πολυπλοκότητα και πολυδιάσπαση της αδειοδοτικής διαδικασίας των έργων ΑΠΕ είναι ιδιαίτερα έντονη στο πρώτο στάδιο της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης, δηλ. σε αυτό της Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ). Η ΚΥΑ 1726/03 μείωσε σημαντικά τον αριθμό των γνωμοδοτούντων στο στάδιο της ΠΠΕΑ φορέων, όμως και οι φορείς που απέμειναν δεν ακολουθούν, σε μεγάλο βαθμό, το πνεύμα και το γράμμα των ρυθμίσεων της ΚΥΑ αυτής (χρονικές προθεσμίες, επακριβές περιεχόμενο γνωμοδότησης, κ.α.). Το αποτέλεσμα είναι, τελικά, να παραμένει η ΠΠΕΑ μία ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία, διάρκειας 1 έτους και πλέον, τις περισσότερες φορές, αντί των τριάντα (30) εργάσιμων ημερών που προβλέπουν οι ΚΥΑ 11014/03 και 1726/03.

Η μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων περιβαλλοντικής αδειοδότησης από την Κεντρική Διοίκηση στις Περιφέρειες, τις Νομαρχίες και τους ΟΤΑ (Ν.2647/98), είναι πλέον σαφές ότι δημιούργησε περισσότερα προβλήματα από όσα θέλησε να επιλύσει, τουλάχιστον στον τομέα των έργων ΑΠΕ. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην έλλειψη ενημέρωσης και τεχνογνωσίας των (ανεπαρκώς στελεχωμένων) υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τις τεχνολογίες ΑΠΕ. Χρονοβόρα είναι επίσης τα στάδια της Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) και της Έγκρισης Επέμβασης (ΕΕ) ενός έργου ΑΠΕ, όχι τόσο λόγω της πληθώρας των γνωμοδοτούντων φορέων, όσο της γενικά επιφυλακτικής στάσης που τηρούν έναντι των ΑΠΕ οι γνωμοδοτούντες στα στάδια αυτά φορείς (Δήμοι, Νομαρχιακά Συμβούλια, Δασικές Υπηρεσίες, κ.α.). Συναφές με αυτό πρόβλημα είναι και ο έντονα υποκειμενικός χαρακτήρας αξιολόγησης των αιτήσεων αδειοδότησης έργων ΑΠΕ (εξέταση κατά περίπτωση).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί, ότι ο μεγάλος αριθμός εμπλεκόμενων φορέων και οι παρατηρούμενες χρονικές καθυστερήσεις οφείλονται εν πολλοίς στο γεγονός της διασποράς των χρήσεων γης και της έλλειψης κριτηρίων χωροθέτησης, δηλ. στην απουσία, μέχρι σήμερα, ολοκληρωμένου εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού, τόσο για τις ΑΠΕ, όσο και για τις υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες (βιομηχανία, τουρισμός, κ.α.).

Κεφάλαιο 2: Μηχανισμοί Οικονομικής Υποστήριξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην Ελλάδα

Δύο είναι οι βασικές συνιστώσες υποστηρικτικών μηχανισμών που εφαρμόζονται σήμερα στην Ελλάδα για την προώθηση των ΑΠΕ : α) η σταθερά καθορισμένη (feed-in) τιμή αγοράς, από το Σύστημα ή το Δίκτυο, της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ, η οποία τιμή συνδέεται απ' ευθείας με την τιμή καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας, και β) η επιδότηση κεφαλαίου για επενδύσεις έργων ΑΠΕ. Οι δύο αυτές συνιστώσες οικονομικής υποστήριξης των ΑΠΕ, οι οποίες μπορούν να εφαρμόζονται συνδυασμένα σε επιλέξιμα έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξετάζονται λεπτομερώς παρακάτω.

2.1 Τιμή αγοράς της kWh από ΑΠΕ

Ο βασικός νόμος που ρυθμίζει τα θέματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ είναι ο Νόμος 2773/99 για την απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρισμού και, συγκεκριμένα, το Κεφάλαιο 10, άρθρα 35-41 του νόμου αυτού. Ο Νόμος 2773 ενσωμάτωσε την πλειοψηφία των διατάξεων του προηγούμενου Νόμου 2244/94, ο οποίος, σε αντίθεση με το Νόμο 2773, είχε επικεντρωθεί εξ ολοκλήρου σε θέματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει αντίστοιχος νόμος που να ασχολείται ειδικά με την παραγωγή θερμότητας από ΑΠΕ.

Οι βασικές διατάξεις του Νόμου 2773/99 που αφορούν στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έχουν ως εξής:

- i) Ο Διαχειριστής του Συστήματος Μεταφοράς (ΔΕΣΜΗΕ) υποχρεούται να δίνει προτεραιότητα, κατά την κατανομή του φορτίου, στην παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από εγκαταστάσεις ΑΠΕ ισχύος μέχρι 50 MW_e, και μέχρι 10 MW_e στην περίπτωση των μικρών υδροηλεκτρικών έργων. Η υποχρέωση απορρόφησης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ ισχύει και για το Διαχειριστή του Δικτύου στα μη διασυνδεδεμένα νησιά (δηλ. τη ΔΕΗ).
- ii) Ο Διαχειριστής του Συστήματος ή του Δικτύου υποχρεούται να συνάπτει σύμβαση δεκαετούς διάρκειας με τον παραγωγό ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, για την αγορά της ηλεκτρικής του ενέργειας. Η σύμβαση αυτή περιλαμβάνει τη δυνατότητα ανανέωσης για άλλα δέκα έτη.
- iii) Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από ΑΠΕ ενός ανεξάρτητου παραγωγού ή το πλεόνασμα της ηλεκτρικής ενέργειας ενός αυτοπαραγωγού ΑΠΕ, πωλείται στο ΔΕΣΜΗΕ ή στη ΔΕΗ σε σταθερά καθορισμένη τιμή αγοράς (feed-in), η οποία συνδέεται απ' ευθείας με την τιμή καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας, και συγκεκριμένα με το εκάστοτε ισχύον τιμολόγιο γενικής χρήσης.
- iv) Το σύστημα τιμολόγησης που εφαρμόζεται για την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ στο Σύστημα ή το Δίκτυο, είναι το ακόλουθο:

α. Αυτόνομα (μη-διασυνδεδεμένα) νησιά

Οι ισχύουσες κατωτέρω τιμές είναι ανεξάρτητες της πραγματικής τάσης του ηλεκτρικού δικτύου, στο οποίο συνδέεται η μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ.

α.1 Αυτοπαραγωγός

- Χρέωση Ενέργειας : 70% του σκέλους ενέργειας του εκάστοτε ισχύοντος τιμολογίου Γ22 της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) Α.Ε. (μηνιαίο τιμολόγιο χαμηλής τάσης, γενικής χρήσης)
- Χρέωση Ισχύος : Καμμία

α.2 Ανεξάρτητος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας

- Χρέωση Ενέργειας : 90% του σκέλους ενέργειας του εκάστοτε ισχύοντος τιμολογίου Γ22
- Χρέωση Ισχύος : Καμμία

β. Διασυνδεδεμένο σύστημα (ηπειρωτική χώρα)

β.1 Αυτοπαραγωγός

- Χρέωση Ενέργειας : 70% του σκέλους ενέργειας του εκάστοτε ισχύοντος τιμολογίου Γ22 χαμηλής τάσης (σύνδεση παραγωγού ΑΠΕ στη χαμηλή τάση), ή του τιμολογίου Β2 μέσης τάσης (για σύνδεση στη μέση τάση), ή του τιμολογίου Α υψηλής τάσης (για σύνδεση στην υψηλή τάση). Το ποσοστό 70% ισχύει σε όλες τις περιόδους χρέωσης του τριζωνικού τιμολογίου Α υψηλής τάσης (δηλ. για τις ώρες : α) υψηλής ζήτησης, β) μέσης ζήτησης και γ) χαμηλής ζήτησης φορτίου)
- Χρέωση Ισχύος : Καμμία

β.2 Ανεξάρτητος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας

- Χρέωση Ενέργειας : 90% του σκέλους ενέργειας του εκάστοτε ισχύοντος τιμολογίου Β2 μέσης τάσης, γενικής χρήσης (για σύνδεση στη μέση ή την υψηλή τάση).
- Χρέωση Ισχύος : 50% του σκέλους ισχύος (Ευρώ/ΚWp/μήνα) του τιμολογίου Β2 μέσης τάσης, γενικής χρήσης (για σύνδεση στη μέση ή την υψηλή τάση).

Η χρέωση ισχύος υπολογίζεται με βάση τη μέγιστη μετρούμενη ισχύ του σταθμού ΑΠΕ, P_m (KW), μεταξύ δύο διαδοχικών μετρήσεων, ως εξής:

$$\text{Ισχύς χρέωσης (KW)} = \sigma * P_m \text{ (KW)}$$

όπου: $\sigma = 0,50$ για αιολικούς και ηλιακούς σταθμούς

0,70 για μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς

0,90 για σταθμούς γεωθερμίας και βιομάζας

Οι σημερινές τιμές αγοράς, από το Σύστημα ή το Δίκτυο, της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ, που καταβάλλονται σε ένα ανεξάρτητο παραγωγό ή αυτοπαραγωγό, εμφανίζονται αναλυτικά στον επισυναπτόμενο πίνακα (ΡΑΕ, 2005).

Τιμολόγια Πώλησης Ηλεκτρικής Ενέργειας απο Συμπαραγωγή και ΑΠΕ και Χρέωσης Ισχύος στο Ηλεκτρικό Δίκτυο

	ΜΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ		ΔΙΑΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	
		ΧΑΜΗΛΗ ΤΑΣΗ	ΜΕΣΗ ΤΑΣΗ	ΥΨΗΛΗ ΤΑΣΗ
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΑΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ απο ΣΘΗ με λοιπά καύσιμα (πλην ΑΠΕ)	-	0,05639 €/kWh	0,04561 €/kWh	Ενέργεια (€/kWh): Αιχμή: 0,02978 Ενδιάμεσο φορτίο: 0,02063 Ελάχιστο φορτίο: 0,01531
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ από ΣΘΗ με λοιπά καύσιμα (πλην ΑΠΕ)	-	-	Ενέργεια: 0,05321 €/kWh Ισχύς: 1,75645 €/KW	Ενέργεια (€/kWh): Αιχμή: 0,03475 Ενδιάμεσο φορτίο: 0,02407 Ελάχιστο φορτίο: 0,01786 Ισχύς (€/KW): Αιχμή: 3,98675 Ενδιάμεσο φορτίο: - Ελάχιστο φορτίο: -
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΑΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (από ΑΠΕ ή από ΣΘΗ με ΑΠΕ)	Από ΑΠΕ: 0,06579 €/kWh Από ΣΘΗ: 0,05639 €/kWh	0,06579 €/kWh	0,05321 €/kWh	Ενέργεια (€/kWh): Αιχμή: 0,03475 Ενδιάμεσο φορτίο: 0,02407 Ελάχιστο φορτίο: 0,01786
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (από ΑΠΕ ή από ΣΘΗ με ΑΠΕ)	0,08458 €/kWh	-	Ενέργεια: 0,06842 €/kWh Ισχύς: 1,75645 €/KW	Ενέργεια (€/kWh): Αιχμή: 0,03475 Ενδιάμεσο φορτίο: 0,02407 Ελάχιστο φορτίο: 0,01786

Τιμή πώλησης Αέργου Ενέργειας : 0,00470 €/KVahr*

* Με την τιμή πωλήσεως αέργου ενεργείας χρεώνεται η αέργος ενέργεια την οποία πωλεί η ΔΕΗ σε ανεξάρτητους παραγωγούς και αυτοπαραγωγούς από ΑΠΕ ή ΣΘΗ, υπό κάθε τάση συνδέσεως, στο διασυνδεδεμένο σύστημα ή σε μη διασυνδεδεμένα νησιά.

- v) Κάθε παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ υπόκειται σε ειδικό (ετήσιο) ανταποδοτικό τέλος, που καθορίζεται με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας & Οικονομικών και Ανάπτυξης, και είναι ίσο με το 2% των εσόδων του παραγωγού από την πώληση της ηλεκτρικής του ενέργειας στο Σύστημα ή το Δίκτυο. Το τέλος αυτό παρακρατείται από το ΔΕΣΜΗΕ ή τη ΔΕΗ και αποδίδεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, στη γεωγραφική επικράτεια της οποίας είναι εγκατεστημένη η μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ.

(Τιμολόγια, ΡΑΕ Σεπτέμβριος 2005)

Το τέλος αυτό χρησιμοποιείται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση αποκλειστικά για την πραγματοποίηση έργων τοπικής ανάπτυξης.

- vi) Ο Νόμος 2773/99 καθιέρωσε και μία νέα άδεια, την άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία είναι η πρώτη -χρονικά- άδεια που απαιτείται για οποιονδήποτε σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας - συμβατικό ή με χρήση ΑΠΕ, είναι δηλ. το πρώτο βήμα σε μία ιδιαίτερα πολύπλοκη και χρονοβόρα αδειοδοτική διαδικασία, που περιλαμβάνει επίσης την προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση, την άδεια χρήσης γης, την έγκριση περιβαλλοντικών όρων, την άδεια εγκατάστασης και την άδεια λειτουργίας.

2.2 Χρηματοδοτική υποστήριξη επενδύσεων ΑΠΕ

Δύο είναι τα κύρια χρηματοδοτικά όργανα για την ενίσχυση παραγωγικών εν γένει επενδύσεων, τα οποία παρέχουν σημαντικές δημόσιες επιχορηγήσεις (μεταξύ άλλων) και σε επενδυτικά έργα ΑΠΕ: α) Ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος (Νόμος 3299/04, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ το Δεκέμβριο του 2004) και β) το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, ένα από τα ένδεκα (11) εθνικά και τα δέκα τρία (13) περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, στα οποία έχει κατανεμηθεί το Τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ' ΚΠΣ 2000-2006) για την Ελλάδα. Τα δύο ως άνω χρηματοδοτικά όργανα ενίσχυσης των επενδύσεων ΑΠΕ αναλύονται λεπτομερώς παρακάτω.

2.2.1 Αναπτυξιακός Νόμος 3299/04

Ο Αναπτυξιακός Νόμος είναι ένα εθνικό, οικονομικό εργαλείο-ομπρέλα, που καλύπτει τις ιδιωτικές επενδύσεις στην Ελλάδα, σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Έχει ένα ισχυρό περιφερειακό αναπτυξιακό χαρακτήρα, γι' αυτό και το ύψος της χορηγούμενης δημόσιας ενίσχυσης εξαρτάται σε καθοριστικό βαθμό από τη γεωγραφική περιοχή, στην οποία προγραμματίζεται να υλοποιηθεί η συγκεκριμένη ιδιωτική επένδυση. Περιοχές με υψηλά ποσοστά ανεργίας και χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα λαμβάνουν και το υψηλότερο ποσοστό δημόσιας επιχορήγησης ανά επένδυση.

Ο Νόμος 3299/04 προβλέπει ευνοϊκές ρυθμίσεις για τις επενδύσεις ΑΠΕ, καθώς και για άλλες επιλεγμένες κατηγορίες επενδύσεων, όπως είναι οι επενδύσεις σε υψηλή τεχνολογία, στην προστασία του περιβάλλοντος, στον τουρισμό, κ.λ.π.

Πιο συγκεκριμένα, οι βασικές ρυθμίσεις του Νόμου 3299/04 για την επιχορήγηση επενδύσεων ΑΠΕ είναι οι ακόλουθες:

- Παρέχεται δημόσια επιχορήγηση 35% επί του συνολικού επιλέξιμου κόστους μιας

επένδυσης ΑΠΕ (συμπεριλαμβανομένου του κόστους διασύνδεσης με το Σύστημα ή το Δίκτυο). Το ποσοστό επιχορήγησης αυξάνεται σε 40% για τη Θράκη και τη συνοριακή ζώνη (20 χλμ.) της Ανατολικής Μακεδονίας και της Ηπείρου, ενώ μειώνεται σε 30% για τα νομαρχιακά διαμερίσματα Αττικής και Θεσσαλονίκης.

- Εναλλακτικά, παρέχεται φοροαπαλλαγή 100% στο συνολικό επιλέξιμο κόστος μιας επένδυσης ΑΠΕ, για περίοδο δέκα (10) ετών.
- Το επί τοις εκατό (%) ποσοστό δημόσιας επιχορήγησης αυξάνεται κατά 5 έως 15 ποσοστιαίες μονάδες στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i) Νέες επιχειρήσεις (λειτουργία < 1 έτους) : πρόσθετη επιχορήγηση 5%
 - ii) Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις: πρόσθετη επιχορήγηση 5- 15% (ΜΜΕ σε παραμεθόριες περιοχές με χαμηλό ΑΕΠ λαμβάνουν τη μέγιστη δυνατή πρόσθετη επιχορήγηση)
Στις παραπάνω περιπτώσεις, το συνολικό επίπεδο (ποσοστό) δημόσιας επιχορήγησης δεν μπορεί να υπερβεί το 55% του επιλέξιμου κόστους της επένδυσης
- Το ποσοστό επιχορήγησης ή φορολογικής απαλλαγής μιας επένδυσης είναι ανεξάρτητο από τη συγκεκριμένη τεχνολογία ΑΠΕ που χρησιμοποιείται (αιολικά, βιομάζα, μικρά υδροηλεκτρικά, κλπ.)
- Απαιτούμενο ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων : 25% του συνολικού κόστους της επένδυσης.
- Απαιτούμενο ελάχιστο ύψος επένδυσης: 100.000-500.000 Ευρώ (ανάλογα με το μέγεθος της αιτούμενης επιχείρησης).
- Μέγιστο ύψος επιχορήγησης: 20 εκατομμύρια Ευρώ (σωρευτικά για 5 χρόνια)
- Απαιτείται η ύπαρξη άδειας εγκατάστασης για την υποβολή αίτησης (ηρώτασης) επιχορήγησης του επενδυτικού έργου.

Προτάσεις ιδιωτικών επενδύσεων μπορούν να υποβάλλονται στον Αναπτυξιακό Νόμο οποιαδήποτε χρονική στιγμή, αξιολογούνται δε ανάλογα με το βαθμό κάλυψης (πληρότητας) των θεσμοθετημένων κριτηρίων επιλογής επενδυτικών έργων, δηλαδή, στην ουσία, αξιολογούνται ανεξάρτητα από άλλες υποβληθείσες προτάσεις. Ο Νόμος 3299/04 δεν έχει συνολικό ανώτατο όριο (ετήσιου) προϋπολογισμού, κατά συνέπεια (θεωρητικά) δεν υπάρχει προκαθορισμένο ανώτατο όριο στον αριθμό και το συνολικό προϋπολογισμό των προτάσεων που μπορούν να εγκριθούν για δημόσια επιχορήγηση.

Η καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης σε ένα επενδυτικό έργο γίνεται σε δύο δόσεις. Το πρώτο 50% της επιχορήγησης καταβάλεται με την ολοκλήρωση του 50% του έργου, ενώ το υπόλοιπο 50% καταβάλεται μετά την επίσημη πιστοποίηση της πλήρους ολοκλήρωσης του έργου και την έναρξη της εμπορικής λειτουργίας του. Παρέχεται η δυνατότητα εφάπαξ προκαταβολής στον επενδυτή (μέχρι και 30% επί της συνολικής επιχορήγησης), υπό τον όρο ότι θα προσκομίσει ισόποση (+ 10%) εγγυητική επιστολή. Μπορεί επίσης να εγκριθεί, κατά τη διάρκεια υλοποίησης μιας επένδυσης, αναθεωρημένος προϋπολογισμός, μέχρι και 15% του αρχικού, και να καλυφθεί, αντίστοιχα, από δημόσια επιχορήγηση.

2.2.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας / Γ' ΚΠΣ 2000-2006 (Μέτρα 2.1, 6.3 & 6.5)

Το Μέτρο 2.1 του Υποπρογράμματος 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας (ΕΠΑΝ) / Γ' ΚΠΣ (2000-2006) σχεδιάστηκε εξ' ολοκλήρου για την παροχή δημόσιας ενίσχυσης

(επιχορήγησης) σε ιδιωτικές επενδύσεις που αφορούν : α) στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), β) στην Ορθολογική Χρήση της Ενέργειας (ΟΧΕ) και γ) στη μικρής κλίμακας (<50 ΜWe) Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας (ΣΗΘ). Ο συνολικός προϋπολογισμός του Μέτρου 2.1, για την περίοδο 2000-2006 του Γ'ΚΠΣ, ήταν αρχικά 1,07 δις Ευρώ, εκ των οποίων το 35,6% ή 382 εκ. Ευρώ ήταν η διαθέσιμη δημόσια ενίσχυση για επενδύσεις ΑΠΕ/ΟΧΕ/ΣΗΘ. Περίπου τα 2/3 της συνολικά διαθέσιμης αυτής ενίσχυσης (~ 260 εκ. Ευρώ) στόχευαν σε επενδυτικά έργα ΑΠΕ (κυρίως αιολικά πάρκα). Οι κύριες ρυθμίσεις /όροι του Μέτρου 2.1 του ΕΠΑΝ, όσον αφορά στη δημόσια επιχορήγηση επενδύσεων ΑΠΕ, ήταν οι ακόλουθες:

- Το ύψος (ποσοστό) της δημόσιας ενίσχυσης επί της συνολικής επιλέξιμης επενδυτικής δαπάνης έργων ΑΠΕ, καθορίζεται ανά τεχνολογία ΑΠΕ, ως εξής :
 - Αιολικά πάρκα, θερμικά ηλιακά συστήματα: 30%
 - Μικρά υδροηλεκτρικά έργα, βιομάζα, γεωθερμία, θερμικά ηλιακά συστήματα υψηλής τεχνολογίας, παθητικά ηλιακά συστήματα: 40%
 - Φωτοβολταϊκά συστήματα: 40-50%
- Το ποσοστό της δημόσιας ενίσχυσης (%) είναι ανεξάρτητο από τη γεωγραφική περιοχή της χώρας στην οποία εγκαθίσταται ένα έργο ΑΠΕ, εξαιρουμένων των φωτοβολταϊκών συστημάτων
- Απαιτούμενη ελάχιστη ίδια συμμετοχή: 30% επί του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού της επένδυσης
- Ελάχιστο απαιτούμενο ύψος επένδυσης: 44.000 €
- Μέγιστο επιχορηγούμενο επενδυτικό κόστος: 44 εκατ. €
- Απαιτείται η ύπαρξη άδειας εγκατάστασης για την υποβολή αίτησης (πρότασης) επιχορήγησης του επενδυτικού έργου

Οι δημόσιες επιχορηγήσεις έργων ΑΠΕ από το Μέτρο 2.1 του ΕΠΑΝ (Δράση 2.1.3) παρέχονταν μέχρι τέλους 2004 μέσω διαδοχικών κύκλων δημόσιων προκηρύξεων, που αφορούσαν την υποβολή επενδυτικών προτάσεων αποκλειστικά για έργα ΑΠΕ / ΟΧΕ / ΣΗΘ. Η αξιολόγηση των προτάσεων αυτών (ανά κύκλο προκήρυξης) πραγματοποιούνταν μετά την καταληκτική ημερομηνία της κάθε προκήρυξης, συνήθως ανά τετράμηνο. Σύμφωνα με τα ισχύοντα στη Δράση 2.1.3, μέχρι και το 80% της δημόσιας ενίσχυσης που χορηγείται σε ένα επενδυτικό έργο ΑΠΕ / ΟΧΕ / ΣΗΘ μπορεί να αποπληρωθεί με σταδιακή εξόφληση (έναντι τιμολογίων) κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. Το υπόλοιπο 20% αποδίδεται στον επενδυτή με την επίσημη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του έργου και την έναρξη της εμπορικής του λειτουργίας.

Μέχρι τέλους Μαρτίου 2004, είχαν υποβληθεί, συνολικά, 650 επενδυτικές προτάσεις, στις μέχρι τότε προκηρύξεις και κύκλους της Δράσης 2.1.3, με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 2,3 δις Ευρώ. Τριακόσιες είκοσι επτά (327) από τις προτάσεις αυτές είχαν εγκριθεί για δημόσια ενίσχυση, με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 1,2 δις Ευρώ. Εκατόν είκοσι έξι (126) από τα εγκεκριμένα αυτά επενδυτικά έργα είχαν υπογράψει τις σχετικές συμβάσεις δημόσιας ενίσχυσης / υλοποίησης, με συνολικό προϋπολογισμό 373 εκ. Ευρώ. Το Δεκέμβριο 2004, ανακοινώθηκαν και τα αποτελέσματα αξιολόγησης των επενδυτικών προτάσεων της τελευταίας προκήρυξης της Δράσης 2.1.3, στην οποία εγκρίθηκαν, μεταξύ άλλων, 44 έργα ΑΠΕ για δημόσια επιχορήγηση, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 107 εκατ. Ευρώ.

Στα μέσα του 2004, πάντα στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ/Γ΄ ΚΠΣ, δημιουργήθηκε ένα νέο Μέτρο, το Μέτρο 6.5, με αρχικό προϋπολογισμό 50 εκατ. Ευρώ και με στόχο, κυρίως, να καλύψει χρηματοδοτικά (με ποσοστό 50% δημόσιας ενίσχυσης) το κόστος διασύνδεσης ενός έργου ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ ή ΣΗΘ με το Σύστημα ή το Δίκτυο. Σημειώνεται ότι η κάλυψη κατά 50% του κόστους αυτού από δημόσια ενίσχυση προβλέπονταν ήδη στο προϋφιστάμενο Μέτρο 6.3 / Δράση 6.3.4, δεν είχε όμως ενεργοποιηθεί στο παρελθόν, λόγω συγκεκριμένων νομικών προβλημάτων εναρμόνισης του Μέρους αυτού με τους Κοινοτικούς κανονισμούς.

Στην πράξη, το Μέτρο 6.5 μετεξελίχθηκε σε πλήρη «διάδοχο» του (ανενεργού πλέον) Μέρους 2.1/Δράση 2.1.3, με σχεδόν τους ίδιους όρους, προϋποθέσεις, ποσοστά δημόσιας ενίσχυσης, κλπ. με αυτούς του Μέρους 2.1 (και, επιπρόσθετα, με την κατά 50% δημόσια επιχορήγηση του δικτύου διασύνδεσης). Η πρώτη πλήρης προκήρυξη του Μέρους 6.5 για επενδυτικές προτάσεις ΑΠΕ/ΟΧΕ/ΣΗΘ έγινε τον Αύγουστο του 2005, με συνολικό (ενδεικτικό) προϋπολογισμό 363 εκατ. Ευρώ. Η απαιτούμενη (ελάχιστη) ίδια συμμετοχή στο κόστος της επένδυσης έχει πλέον μειωθεί στο 15%, ενώ δεν απαιτείται απόφαση Δ.Σ. τραπεζής ως αποδεικτικό στοιχείο εξασφάλισης των αναγκαίων δανειακών κεφαλαίων της επένδυσης (αρκεί απλή τραπεζική επιστολή πρόθεσης χορήγησης του δανείου).

Οι υπάρχοντες χρονικοί περιορισμοί (λήξη Γ΄ ΚΠΣ : 31 Δεκεμβρίου 2006) και η προϊστορία ρυθμών εξέλιξης / ολοκλήρωσης των διαδικασιών αξιολόγησης των προηγούμενων προκηρύξεων του Μέρους 2.1/Δράση 2.1.3 συνηγορούν υπέρ της πρόβλεψης ότι η ως άνω πρώτη προκήρυξη του Μέρους 6.5 θα είναι μάλλον και η τελευταία του, στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ. Τα συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία της προκήρυξης αυτής (δηλ. της πρόσκλησης υποβολής επενδυτικών προτάσεων), ανακοινώθηκαν από το Υπουργείο Ανάπτυξης στις 10 Φεβρουαρίου 2006. Σύμφωνα με την ανακοίνωση του Υπουργείου, υποβλήθηκαν 239 επενδυτικές προτάσεις ΑΠΕ / ΟΧΕ / ΣΗΘ, συνολικού προϋπολογισμού 496 εκατ. Ευρώ. Από τις προτάσεις αυτές, 150 αφορούν στον τομέα των ΑΠΕ, με συνολικό προϋπολογισμό 335 εκατ. Ευρώ. Οι υποβληθείσες επενδυτικές προτάσεις βρίσκονται επί του παρόντος σε στάδιο αξιολόγησης.

Θα πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι ένα πρόγραμμα χρηματοδοτικής ενίσχυσης επενδύσεων ΑΠΕ, ανάλογο με αυτό των Μέρους 2.1 & 6.5 του ΕΠΑΝ/ Γ΄ ΚΠΣ, λειτούργησε και στο πλαίσιο του Δεύτερου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για την Ελλάδα (Β΄ ΚΠΣ: 1994- 1999). Το πρόγραμμα αυτό του Β΄ ΚΠΣ, με την ονομασία Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ενέργειας (Ε.Π.Ε.), χορήγησε συνολικά περίπου 92 εκατ. Ευρώ δημόσιας ενίσχυσης σε 77 επενδυτικά έργα ΑΠΕ, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 213 εκατ. Ευρώ (δηλ. μέσο ποσοστό δημόσιας ενίσχυσης ~ 43%) και συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 160 MW_e + 94 MW_{τη}. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ενέργειας έπαιξε αποφασιστικό ρόλο ως έναυσμα και καταλύτης σημαντικής επενδυτικής δραστηριότητας στο χώρο των ΑΠΕ, για την υλοποίηση ενός μεγάλου αριθμού έργων ΑΠΕ εμπορικής κλίμακας στην Ελλάδα, ιδιαίτερα την περίοδο 1997-2000.

Κεφάλαιο 3: Υφιστάμενη Κατάσταση, Προοπτικές και Συμπεράσματα

3.1 Υφιστάμενη κατάσταση και προοπτικές

Στο πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συγκεντρωτικά για την Ελλάδα οι άδειες παραγωγής έργων ΑΠΕ ανά τεχνολογία (συμπεριλαμβάνονται τα έργα με θετικές γνωμοδοτήσεις της ΡΑΕ, δεν περιλαμβάνονται τα έργα με άδειες παραγωγής που έχουν ήδη εξελιχθεί σε άδειες εγκατάστασης ή/και άδειες λειτουργίας). Στον πίνακα παρουσιάζονται χωριστά και τα έργα ΑΠΕ που βρίσκονται υπό κατασκευή ή σε εμπορική λειτουργία (στοιχεία 11/2005).

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΠΕ	ΑΔΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (MW)	ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ (MW)	ΕΡΓΑ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (MW)
ΑΙΟΛΙΚΑ	3.321,21	733,01	450,27
ΒΙΟΜΑΖΑ	9,08	24,11	23,38
ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ	275,02	115,10	63,87
ΓΕΩΘΕΡΜΙΑ	8	0	0
ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ	1,85	1,016	0,88
ΣΥΝΟΛΟ	3.615,16	873,28	570,82

Ειδικότερα όσον αφορά στην **αιολική ενέργεια**, η συνολική εγκατεστημένη ισχύς αιολικών συστημάτων στην Ελλάδα ανήλθε το 2003 σε 371 MW (με ετήσια παραγωγή 1021 GWh ηλεκτρικής ενέργειας), ενώ το 2005 η ισχύς αυτή έφθασε τα 450,3 MW (στοιχεία 11/2005, δεν συμπεριλαμβάνονται τα 36,9 MW έργων της ΔΕΗ). Μέσω του ΕΠΕ (Β' ΚΠΣ) χρηματοδοτήθηκαν συνολικά 14 αιολικές μονάδες, ισχύος 116 MW, ενώ πρόσθετες χρηματοδοτήσεις σε αιολικές μονάδες πραγματοποιήθηκαν μέσω των Αναπτυξιακών Νόμων 1892/90 και 2601/98. Το καθεστώς ενίσχυσης αιολικών συστημάτων συνεχίζεται και στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ (Γ' ΚΠΣ), όπου προβλέπονται δημόσιες επιχορηγήσεις ύψους 30% στο επιλέξιμο κόστος επένδυσης, καθώς και 50% στο κόστος των δικτύων διασύνδεσης των υπό ανάπτυξη αιολικών μονάδων με το ηλεκτρικό δίκτυο. Το ενδιαφέρον των επενδυτών για εγκατάσταση αιολικών συστημάτων είναι πολύ μεγάλο και είναι χαρακτηριστικό ότι η ΡΑΕ, μέχρι το Νοέμβριο του 2005, είχε εκδώσει θετικές γνωμοδοτήσεις για 381 αιολικές μονάδες, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος περίπου 4500 MW. Εντούτοις, η υλοποίηση των εν λόγω επενδύσεων παρουσιάζει μεγάλες καθυστερήσεις, κυρίως λόγω χωροταξικών και αδειοδοτικών προβλημάτων και διασποράς χρήσεων γης. Παράλληλα, πρέπει να τονιστεί ότι στις περιοχές υψηλού αιολικού δυναμικού (νησιωτικές περιοχές, Εύβοια, Λακωνία, Θράκη), οι οποίες έχουν ήδη προσελκύσει μεγάλο αριθμό επενδυτών, απαιτείται η ενίσχυση και επέκταση των δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να εγκατασταθούν επιπλέον αιολικές μονάδες. Στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ, προβλέπεται η χρηματοδότηση της ενίσχυσης / επέκτασης των ηλεκτρικών αυτών δικτύων, τόσο στο νησιωτικό όσο και στο διασυνδεδεμένο σύστημα. Σύμφωνα με την 3η Εθνική Έκθεση

για το επίπεδο διείσδυσης της ανανεώσιμης ενέργειας στην Ελλάδα, την οποία συντάξε πρόσφατα το Υπουργείο Ανάπτυξης (Οκτώβριος 2005), εκτιμάται ότι η εγκατεστημένη ισχύς αιολικών συστημάτων μπορεί να φθάσει το 2010 τα 2104 MW, με βάση τη συντηρητική εκτίμηση, ή τα 3267 MW, με βάση την αισιόδοξη εκτίμηση.

Η εγκατεστημένη ισχύς των λειτουργούντων **μικρών υδροηλεκτρικών έργων** (≤ 10 MW) στην Ελλάδα ανήλθε το 2005 σε 66,6 MW (συμπεριλαμβανομένων των έργων της ΔΕΗ). Ο Αναπτυξιακός Νόμος χρηματοδότησε, την περίοδο 1998-2001, 12 επενδύσεις μικρών υδροηλεκτρικών έργων, συνολικής ισχύος 35 MW, ενώ το ΕΠΕ (Β'ΚΠΣ) χρηματοδότησε 9 επιπλέον επενδύσεις, συνολικής ισχύος 11,5 MW (ηρόκειται για μονάδες ισχύος μικρότερης του 1 MW). Το Γ' ΚΠΣ συνέχισε το καθεστώς δημόσιων ενισχύσεων σε μικρά υδροηλεκτρικά έργα, στο πλαίσιο της Δράσης 2.1.3 και του Μέτρου 6.5 του ΕΠΑΝ. Ενισχύσεις για μικρά υδροηλεκτρικά έργα προβλέπονται και στο νέο Αναπτυξιακό Νόμο 3299/04. Παρά το γεγονός ότι το μεγάλο υδροηλεκτρικό δυναμικό της χώρας έχει, σε μεγάλο ποσοστό, αξιοποιηθεί, εκτιμάται ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω εκμετάλλευσης του μικρού-υδροηλεκτρικού δυναμικού και οι σχεδιαζόμενες θεσμικές / χρηματοοικονομικές παρεμβάσεις επιδιώκουν τη μελλοντική εγκατάσταση σημαντικού αριθμού νέων (μικρών κυρίως) υδροηλεκτρικών σταθμών. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι το Νοέμβριο του 2005, η ΡΑΕ είχε ήδη αδειοδοτήσει 228 μικρές υδροηλεκτρικές μονάδες, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 584 MW. Με βάση την 3η Εθνική Έκθεση του Υπουργείου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, η εγκατεστημένη ισχύς των μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών μπορεί να φθάσει το 2010 τα 211 MW, ή τα 252 MW, σύμφωνα με τη συντηρητική ή την αισιόδοξη εκτίμηση, αντίστοιχα. Όσον αφορά στα **μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα** (συμπεριλαμβανομένων και των αντλητικών μονάδων), η εγκατεστημένη ισχύς τους το 2003 ήταν 3043 MW, ενώ το 2004 έφθασε τα 3060 MW. Με βάση την 3η Εθνική Έκθεση του ΥΠΑΝ για τις ΑΠΕ, εκτιμάται ότι η συνολική εγκατεστημένη ισχύς των μεγάλων υδροηλεκτρικών μονάδων στην Ελλάδα θα φθάσει τα 3425 MW το 2010 (αισιόδοξο σενάριο). Η ΡΑΕ είχε αδειοδοτήσει, μέχρι το Νοέμβριο του 2005, 153 MW νέων μεγάλων υδροηλεκτρικών σταθμών.

Η διείσδυση **φωτοβολταϊκών μονάδων** στο Ελληνικό ενεργειακό σύστημα είναι ακόμη εξαιρετικά περιορισμένη. Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς τους το 2003 ανέρχονταν μόλις σε 880 KW. Στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ ενισχύονται με σημαντικές επιχορηγήσεις οι επενδύσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων, ενώ η ΡΑΕ έχει εκδώσει άδειες παραγωγής για 11 φωτοβολταϊκές μονάδες, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 1,85 MW. Εντούτοις, σύμφωνα με την 3η Εθνική Έκθεση του ΥΠΑΝ, υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω διείσδυσης τους στο εθνικό ενεργειακό σύστημα, της τάξης των 7 MW στο χρονικό ορίζοντα του 2010 (συντηρητικό σενάριο).

Σε σχέση με την εγκατάσταση **γεωθερμικών μονάδων** ηλεκτροπαραγωγής, σημειώνεται ότι μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί κάποια σχετική επένδυση. Εντούτοις, στο πλαίσιο του ΕΠΑΝ χρηματοδοτούνται δράσεις προπαρασκευής, ανάπτυξης υποδομών και εγκατάστασης εξοπλισμού για μονάδα ηλεκτροπαραγωγής από γεωθερμία στη Λέσβο. Επομένως, έχει ήδη δρομολογηθεί η υλοποίηση, στο χρονικό ορίζοντα του 2010, μιας τουλάχιστον γεωθερμικής μονάδας ισχύος 8 MW, η οποία και έχει αδειοδοτηθεί από τη ΡΑΕ.

Όσον αφορά, τέλος, στην αξιοποίηση **βιομάζας** για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και ατμού στη βιομηχανία, σχετικές επενδύσεις έχουν χρηματοδοτηθεί τόσο στο πλαίσιο του ΕΠΕ, όσο και του ΕΠΑΝ. Η ΡΑΕ έχει έως σήμερα αδειοδοτήσει 16 μονάδες

παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 57 MW, ενώ ήδη λειτουργούν στο διασυνδεδεμένο σύστημα μονάδες συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 23MW (κυρίως με βιοαέριο). Σύμφωνα με την 3η Εθνική Έκθεση του ΥΠΑΝ, η εγκατεστημένη ισχύς των μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης βιομάζας θα φθάσει το 20 10, κατά μεν τη συντηρητική εκτίμηση τα 59MW, κατά δε την αισιόδοξη τα 7 1 MW. Με βάση τα αποτελέσματα της ποσοτικής ανάλυσης που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της 4ης Εθνικής Έκθεσης για την Κλιματική Αλλαγή, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από την αξιοποίηση ΑΠΕ ανήλθε το 2000 σε 2,1 Mt CO₂ eq (εκατ. τόννους ισοδυνάμου διοξειδίου του άνθρακα), ενώ αναμένεται ότι τα ήδη εφαρμοζόμενα, αλλά και τα αποφασισμένα προς εφαρμογή, μέτρα περαιτέρω προώθησης των ΑΠΕ θα οδηγήσουν σε συνολικές (ετήσιες) μειώσεις εκπομπών της τάξης των 6,4 Mt CO₂ eq το 20 10, και 7,5 Mt CO₂ eq το 20 15.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η εκτίμηση για τη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας το 20 10, με βάση την 3η Εθνική Έκθεση του ΥΠΑΝ, στην περίπτωση κατά την οποία επιτευχθεί ο στόχος της Κοινοτικής Οδηγίας 200 1/77/EC (δηλ. η κατά 20, 1% συμμετοχή των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή της χώρας).

Απαιτήσεις εγκατάστασης έργων ΑΠΕ για την επίτευξη του εθνικού στόχου για το έτος 20 10 (Κοινοτική Οδηγία 200 1/77/EC)

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΠΕ	Εγκατεστημένη ισχύς το 20 10(MW)	Παραγωγή ενέργειας το 20 10(TWh)	Συμμετοχή ανά μορφή ΑΠΕ το 20 10(%)
Αιολικά πάρκα	3.372	7,09	10,42
Μικρά υδροηλεκτρικά έργα	364	1,09	1,60
Μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα	3.325	4,58	6,74
Βιομάζα	103	0,8 1	1, 19
Γεωθερμία	12	0,09	0, 13
Φωτοβολταϊκά	18	0,02	0,03
Σύνολο	7.193	13,67	20, 10

Πηγή : 3η ΕΘΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 20 10, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2005

Στο πρώτο εξάμηνο του 2006 προβλέπεται να κατατεθεί στη Βουλή από το Υπουργείο Ανάπτυξης το σχέδιο νόμου για το νέο θεσμικό και αδειοδοτικό πλαίσιο των ΑΠΕ, το οποίο εντάσσεται στο πρόγραμμα υλοποίησης της εθνικής ενεργειακής στρατηγικής για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Στο σχέδιο νόμου αναμένεται να υιοθετηθεί ως εθνικός στόχος για τη συμμετοχή της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ στην ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση της χώρας, το ποσοστό 20, 1% για το 20 10 και 29% για το 2020.

3.2 Συμπεράσματα και προτάσεις

Τα κύρια σημεία (συμπεράσματα / προτάσεις) που προκύπτουν από την ανάλυση που προηγήθηκε, αναφορικά με το παρόν και το μέλλον των επενδυτικών έργων, αλλά και της εν γένει ανάπτυξης των ΑΠΕ στην Ελλάδα, συνοψίζονται στα εξής:

1. Το πλαίσιο χρηματοδοτικής υποστήριξης των ΑΠΕ, το οποίο ισχύει σήμερα στην Ελλάδα, βασίζεται σε ένα συνδυασμό: α) Σταθερά καθορισμένων τιμών αγοράς (από το Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου) της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ και β) Δημόσιων επιχορηγήσεων κεφαλαίου ή ισοδύναμων φορολογικών απαλλαγών για επενδύσεις ΑΠΕ. Το πλαίσιο αυτό ισχύει ήδη από το 1994 (Νόμος 2244/94), αλλά ουσιαστικά ενεργοποιήθηκε το 1998, όταν και ψηφίστηκε ο Αναπτυξιακός Νόμος 2601/98 και διατέθηκαν παράλληλα, για πρώτη φορά, σημαντικά κονδύλια από το Β΄ ΚΠΣ ειδικά στοχευμένα σε επενδύσεις ΑΠΕ/ΟΧΕ/ΣΗΘ (στα πλαίσια του Ε.Π.Ε.) Μακροσκοπικά, το ισχύον αυτό πλαίσιο οικονομικής υποστήριξης των ΑΠΕ εμφανίζεται να έχει αποδώσει, στην επτάχρονη περίπου πορεία του, σημαντικά θετικά και μετρήσιμα αποτελέσματα, όσον αφορά στην ανάπτυξη, κατασκευή και λειτουργία έργων ΑΠΕ εμπορικής κλίμακας στην Ελλάδα : από μόλις 7 1 MW_e ΑΠΕ το 1997 (το ίδιο, μάλιστα, επίπεδο με αυτό του 1994), η συνολική εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ στη χώρα μας έφθασε στο τέλος του 2005 τα 650 MW_e. Το μεγαλύτερο μέρος της ισχύος αυτής, πάνω από 550 MW_e (ή το 85% περίπου της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ), αφορά αιολικά πάρκα. Περίπου 5000 MW_e ηλεκτρικής ισχύος ΑΠΕ έχουν ήδη εξασφαλίσει άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και το Υπουργείο Ανάπτυξης και βρίσκονται, επί του παρόντος, σε διάφορα στάδια της περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης.
2. Επισημαίνονται, πάντως, δύο σημαντικά αρνητικά (και ανησυχητικά) σημεία, που αφορούν στη μέχρι σήμερα εξέλιξη του τομέα των επενδυτικών έργων ΑΠΕ στην Ελλάδα:
 - ι) Ο ρυθμός υλοποίησης έργων ΑΠΕ που έχουν ήδη αδειοδοτηθεί (με άδεια παραγωγής) από το ΥΠΑΝ και τη ΡΑΕ είναι χαμηλός: μόλις το 15% περίπου της συνολικής ηλεκτρικής ισχύος έργων ΑΠΕ που έχουν εξασφαλίσει άδεια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, ενώ ένα πρόσθετο 5% βρίσκεται σε διάφορα στάδια της φάσης υλοποίησης (έχουν δηλ. τουλάχιστον άδεια εγκατάστασης). Ο βραδύς ρυθμός υλοποίησης των έργων ΑΠΕ οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στα θεσμικά, τεχνικά και διοικητικά προβλήματα που συνεχίζουν να παρεμβάλλουν σοβαρά εμπόδια στην ταχύρρυθμη ανάπτυξη των ΑΠΕ, και ειδικότερα: α) στις πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης, β) στον κορεσμό της μεταφορικής ικανότητας των ηλεκτρικών δικτύων σε περιοχές υψηλού δυναμικού ΑΠΕ και γ) σε συχνά αρνητικές αντιδράσεις της κοινής γνώμης (σε τοπικό επίπεδο) και στα εξ αυτών προκύπτοντα δικαστικά

/ νομικά / χωροταξικά ζητήματα. Τα προβλήματα αυτά πρέπει να επιλυθούν άμεσα, ώστε να μπορέσει να αποδώσει ουσιαστικούς καρπούς το πραγματικό ευνοϊκό θεσμικό και χρηματοοικονομικό πλαίσιο υποστήριξης των ΑΠΕ που ισχύει σήμερα.

ii) Η ως τώρα ανάπτυξη των ΑΠΕ στη χώρα μας στηρίζεται, σε πολύ μεγάλο βαθμό, στα αιολικά πάρκα, με περιορισμένη ανάπτυξη ορισμένων άλλων ενεργειακών τεχνολογιών ΑΠΕ, όπως των μικρών υδροηλεκτρικών έργων και του βιοαερίου, ενώ είναι σχεδόν ολοκληρωτική η απουσία σημαντικών εφαρμογών εμπορικής κλίμακας σε φωτοβολταϊκά συστήματα, στη γεωθερμία και στην παραγωγή ηλεκτρισμού (και θερμότητας) από βιομάζα. Αυτό οφείλεται, κατά βάση, στην ενιαία τιμή αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ που ισχύει σήμερα, μία τιμή που είναι σχετικά χαμηλή για τα Ευρωπαϊκά δεδομένα (6,8 Eurocents/κWh). Η τιμή αυτή δεν διαφοροποιείται μεταξύ των τεχνολογιών ΑΠΕ, συνεπώς ευνοεί την πιο ώριμη, τεχνικά και οικονομικά, μορφή ΑΠΕ που είναι η αιολική ενέργεια.

3. Δύο είναι οι κρίσιμοι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψη, όταν προτείνονται σημαντικές τροποποιήσεις στο υφιστάμενο υποστηρικτικό πλαίσιο των ΑΠΕ :
- i) η ανάγκη για σταδιακή εφαρμογή οποιασδήποτε προτεινόμενης ουσιαστικής αλλαγής στο πλαίσιο αυτό, και ii) οι συγκεκριμένοι τεχνικοί / οικονομικοί περιορισμοί που απορρέουν από τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις ήδη δρομολογημένες κατευθύνσεις περαιτέρω ανάπτυξης των ΑΠΕ, που αναμένεται να επικρατήσουν στη χώρα μας, τουλάχιστον μέχρι το 2010. Συγκεκριμένα :
- i) Οι προσπάθειες της Πολιτείας για αποτελεσματικότερη στήριξη της ανάπτυξης των ΑΠΕ έχουν ενταθεί τα τελευταία τρία χρόνια, π.χ. με την έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 1726/03, με την επεξεργασία ενός νέου νόμου-πλαίσιου για τις ΑΠΕ, ο οποίος πρόκειται σύντομα να υποβληθεί για ψήφιση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, κλπ. Οι προσπάθειες αυτές έχουν στόχο να επιλύσουν τα χρονίζοντα θεσμικά, χωροταξικά, τεχνικά (π.χ. κορεσμός ηλεκτρικών δικτύων) και διοικητικά προβλήματα των ΑΠΕ, έτσι ώστε να δοθεί μία νέα και αποφασιστική ώθηση στην περαιτέρω ανάπτυξή τους. Από την άλλη πλευρά, ένας μεγάλος αριθμός (~1000-1500 MW_e) νέων έργων ΑΠΕ, κυρίως αιολικών πάρκων, είναι ήδη αρκετά ώριμα όσον αφορά στην αδειοδοτική και χρηματοοικονομική τους διαδικασία, έχουν δε βασιστεί, για τα επιχειρηματικά τους σχέδια, στο υφιστάμενο πλαίσιο ενίσχυσης των έργων ΑΠΕ (Ν. 2773/99-σταθερή τιμή kWh, επιχορήγηση κεφαλαίου από κονδύλια του Αναπτυξιακού Νόμου και του ΕΠΑΝ/ Γ'ΚΠΣ). Το γεγονός αυτό ουσιαστικά αποκλείει κάθε σοβαρή σκέψη δραστηκής μεταβολής του συγκεκριμένου πλαισίου οικονομικής υποστήριξης των ΑΠΕ, τουλάχιστον για το άμεσο μέλλον (μέχρι το 2010-2012). Πιθανές σημαντικές αλλαγές, όπως π.χ. η εισαγωγή ενός συστήματος ποσόστωσης / πράσινων πιστοποιητικών ή η δραστηκή αναπροσαρμογή των ποσοστών επιχορήγησης / τιμών kWh, θα δημιουργούσαν νέες μεγάλες αβεβαιότητες, σε μία ήδη προβληματική και υψηλού ακόμα κινδύνου εγχώρια αγορά ΑΠΕ, και θα οδηγούσαν στην αναστολή / εγκατάλειψη αρκετών από τα εν εξελίξει έργα. Κάτι τέτοιο θα επέφερε σημαντική μείωση των εν γένει επενδύσεων ΑΠΕ

στη χώρα μας, πριν καν ο υφιστάμενος μηχανισμός υποστήριξής τους αποδείξει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και αποτελεσματικότητά του (συνεπικουρούμενος και από τις δρομολογημένες διορθωτικές κινήσεις / δράσεις της Πολιτείας, που επί του παρόντος βρίσκονται σε στάδιο τελικής επεξεργασίας)

ii) Μέχρις ότου ολοκληρωθούν οι χρονοβόρες αδειοδοτικές και τεχνικές εργασίες επέκτασης / αναβάθμισης του υφιστάμενου εθνικού ηλεκτρικού δικτύου σε περιοχές υψηλού αιολικού δυναμικού, οι επενδύσεις σε αιολικά πάρκα θα επικεντρώνονται, κατ' ανάγκη, σε γεωγραφικές περιοχές της Ελλάδας με μέτριο αιολικό δυναμικό, και μάλιστα σε ορεινές θέσεις με δύσκολη πρόσβαση, όπως είναι ορισμένες περιοχές στη Στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο (εκτός Λακωνίας), την Ανατολική Μακεδονία, κλπ. Αυτές ακριβώς είναι και οι περιοχές και θέσεις στις οποίες συγκεντρώνεται η μεγάλη πλειοψηφία των αδειών παραγωγής, που έχουν δοθεί τα τελευταία χρόνια για αιολικά πάρκα από το Υπουργείο Ανάπτυξης και τη ΡΑΕ, αλλά δεν έχουν ακόμα υλοποιηθεί. Οι προαναφερθείσες θέσεις είναι οριακά βιώσιμες οικονομικά, ακόμα και υπό το ισχύον ευνοϊκό πλαίσιο στήριξης των ΑΠΕ (πόσο μάλλον, σε ένα νέο, δραστικά διαφοροποιημένο, χρηματοοικονομικό καθεστώς).

4. Οι προσπάθειες για βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου υποστήριξης των ΑΠΕ στην Ελλάδα θα πρέπει να επικεντρωθούν, τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον (2006 - 2012), στα ακόλουθα :

- Διατήρηση του βασικού πλέγματος κινήτρων που υπάρχει σήμερα για την προώθηση των επενδύσεων ΑΠΕ στη χώρα μας (μακροχρόνιο συμβόλαιο αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ, σταθερή τιμή αγοράς από το Διαχειριστή της kWh ΑΠΕ, δημόσιες επιχορηγήσεις κεφαλαίου για επενδυτικά έργα ΑΠΕ, κ.α.)
- Επίλυση επειγόντων θεσμικών, διοικητικών και τεχνικών προβλημάτων και εμποδίων, που καθυστερούν σημαντικά την περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ (πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης, κορεσμός των ηλεκτρικών δικτύων σε περιοχές υψηλού δυναμικού ΑΠΕ, απουσία εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού για τα έργα ΑΠΕ, έλλειψη συγκροτημένης ενημέρωσης κοινού και φορέων, κτλ.)
- Βελτίωση συγκεκριμένων ζητημάτων (ρυθμίσεων / επιμέρους κινήτρων) του υπάρχοντος πλαισίου υποστήριξης των ΑΠΕ. Τέτοιες βελτιώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων :

i) Τη διαφοροποίηση στην τιμή αγοράς (από το ΔΕΣΜΗΕ ή τη ΔΕΗ) της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ, ανάλογα με την τεχνολογία / μορφή ΑΠΕ. Λαμβάνοντας υπ' όψη το σημερινό επίπεδο τιμής αγοράς της kWh, δηλ. τα 6,8 Eurocents/kWh (ενιαία τιμή για όλες τις ΑΠΕ), προτείνεται να διατηρηθεί το επίπεδο αυτό για τις εμπορικά ώριμες τεχνολογίες της αιολικής ενέργειας και των μικρών υδροηλεκτρικών, και να αυξηθεί σημαντικά για τις φωτοβολταϊκές και γεωθερμικές εφαρμογές και, σε μικρότερο βαθμό, για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα. Ανάλογη διαφοροποίηση στην τιμή αγοράς της kWh από ΑΠΕ μπορεί να γίνει σε σχέση και με το μέγεθος της εγκατάστασης ΑΠΕ (π.χ. για ισχείς $> 5 MW_e$ ή $\leq 5 MW_e$, προκειμένου για αιολικά πάρκα)

ii) Τη θεσμοθέτηση και άμεση πλέον ενεργοποίηση του (εδώ και χρόνια συζητούμενου) μηχανισμού της Χρηματοδότησης Από Τρίτους (ΧΑΤ) για επενδύσεις ΑΠΕ/ΟΧΕ/ΣΗΘ,

με την ψήφιση του σχετικού νόμου-πλαισίου και την έκδοση των αναγκαίων υπουργικών αποφάσεων

5. Και οι δύο εθνικοί μηχανισμοί / όργανα χρηματοδοτικής ενίσχυσης των επενδύσεων ΑΠΕ, και συγκεκριμένα το ΕΠΑΝ/ Γ΄ΚΠΣ και ο Αναπτυξιακός Νόμος, βασίζονται σε σημαντικές επιδοτήσεις κεφαλαίου (30-50% επί του κόστους της επένδυσης, ανάλογα με την τεχνολογία ΑΠΕ) και όχι σε ανάλογης μορφής επιδότηση της τιμής αγοράς της kWh από ΑΠΕ. Αυτό έχει αποδειχθεί επιτυχημένη επιλογή στην πράξη, αφού έχει προωθήσει την υλοποίηση πολλών έργων ΑΠΕ από μικρομεσαίους επενδυτές και επιχειρήσεις, των οποίων οι χρηματορροές ενισχύονται σημαντικά από την (προ)καταβολή δημόσιων (εις χρήμα) επιχορηγήσεων, ενώ βελτιώνεται παράλληλα και η δυνατότητα χρηματοδότησης (financiability) των έργων τους από τις τράπεζες. Κάτι τέτοιο είναι -και θα παραμείνει και για τα επόμενα χρόνια- ζωτικής σημασίας, με δεδομένες τις σημαντικές αβεβαιότητες και τους κινδύνους (risks) που συνεχίζουν να δυσχεραίνουν τις επενδυτικές προσπάθειες των ΑΠΕ στην Ελλάδα, δηλ. τις πολύπλοκες, χρονοβόρες και δαπανηρές αδειοδοτικές διαδικασίες, τις συχνές τοπικές αντιδράσεις και νομικές εμπλοκές, και την αναγκαστική στροφή σε προσπάθειες ανάπτυξης περιοχών και θέσεων με μέσο ή και χαμηλό δυναμικό ΑΠΕ (στροφή που οφείλεται στον κορεσμό των τοπικών ηλεκτρικών δικτύων στις περιοχές υψηλού δυναμικού ΑΠΕ).
6. Μετά το 2010-2013 (δηλ. στο τέλος του Δ΄ ΚΠΣ), εάν και εφ' όσον οι εθνικές (δημόσιες) επιχορηγήσεις κεφαλαίου για επενδύσεις ΑΠΕ μειωθούν, για διάφορους λόγους γενικότερης οικονομικής πολιτικής, θα καταστεί απαραίτητη, ως εύλογο αντιστάθμισμα, μία ουσιαστικότερη στήριξη (ενίσχυση) της τιμής της πωλούμενης στο Σύστημα ή το Δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Μια τέτοια ενίσχυση μπορεί να συνδυαστεί με ένα περισσότερο προσανατολισμένο προς την ελεύθερη αγορά σύστημα οικονομικής υποστήριξης των ΑΠΕ, ανάλογο με το σύστημα που ισχύει σήμερα στην Ισπανία. Στο σύστημα αυτό, η τιμή αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ διαμορφώνεται από μία κυμαινόμενη (χρηματιστηριακή) τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας στην ημερήσια αγορά (pool price), συν ένα προκαθορισμένο πάγιο περιβαλλοντικό τέλος (Eurocents/kWh). Ένα τέτοιο σύστημα ενσωματώνει με ικανοποιητικό τρόπο τα τιμολογιακά «σήματα» της ελεύθερης αγοράς, ενώ, ταυτόχρονα, παρέχει επαρκή σταθερότητα και αξιοπιστία στον επιχειρηματικό σχεδιασμό και στις αντίστοιχες προβλέψεις χρηματορροών των έργων ΑΠΕ, ζητήματα που είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της χρηματοδοτησιμότητάς τους (project financiability).
7. Τέλος, ένα σοβαρότατο πλέον εμπόδιο στην οποιαδήποτε περαιτέρω ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ελλάδα, είναι η συνεχιζόμενη έλλειψη ενός εθνικού χωροταξικού σχεδίου, ειδικά στοχευμένου και διαμορφωμένου για εγκαταστάσεις ΑΠΕ, που θα καθορίζει συγκεκριμένες αρχές, προτεραιότητες, κριτήρια, όρους και προϋποθέσεις για τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η επίσπευση της σύνταξης και θέσης σε ισχύ του ειδικού αυτού χωροταξικού σχεδίου (Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ) καθίσταται πλέον επιτακτική ανάγκη, λόγω της σχετικά πρόσφατης νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (Απόφαση ΣτΕ 2569/04), που θέτει τον προηγούμενο χωροταξικό σχεδιασμό ως προϋπόθεση για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ, ιδίως σε περιοχές με μεγάλο αριθμό αδειών ή αιτήσεων χορήγησης άδειας. Οι περιοχές αυτές έχουν και το μεγαλύτερο αιολικό ιδίως δυναμικό, με αποτέλεσμα αυτή τη στιγμή οι σημαντικότερες επενδύσεις ΑΠΕ να βρίσκονται σε σοβαρή αβεβαιότητα.

Η κατάρτιση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ (ΕΠ-ΑΠΕ), η επακολουθούσα συζήτηση και γνωμοδότηση επ' αυτού από το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, καθώς και η τελική έγκρισή του από την Επιτροπή Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, πρέπει να ολοκληρωθούν το πολύ μέσα στους επόμενους 2-3 μήνες, έτσι ώστε το ΕΠ-ΑΠΕ να τεθεί τελικά σε ισχύ μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2006 (με ΚΥΑ), όπως επίσημα έχει δεσμευθεί η Κυβέρνηση και ο αρμόδιος Υπουργός Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.

Η κατάρτιση του Ειδικού Πλαισίου πρέπει να λάβει καθοριστικά υπ' όψη της τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ΑΠΕ, κυρίως δε τον περιβαλλοντικά φιλικό χαρακτήρα τους και τη σημειακή φύση του δυναμικού ΑΠΕ, ιδιαίτερα δε του αιολικού δυναμικού, το οποίο - λόγω του γεωφυσικού αναγλύφου της χώρας μας - συγκεντρώνεται, ως επί το πλείστον, σε δασικές εκτάσεις με χαμηλή βλάστηση, κατά κανόνα δε στην υψηλότερη και ευνοϊκότερα τοποθετημένη κορυφογραμμή της ευρύτερης περιοχής. Το Ειδικό αυτό Πλαίσιο θα πρέπει να αποτελεί ένα εύχρηστο εργαλείο, το οποίο με ρεαλιστικά κριτήρια και συναφή διαγράμματα θα περιγράφει τα της χωροθέτησης των ΑΠΕ, και κυρίως τις περιοχές εκείνες στις οποίες δεν θα επιτρέπεται η εγκατάσταση έργων ΑΠΕ.

Βιβλιογραφία

1. "Οδηγός ενεργειακών επενδύσεων" (ΕΠΑΝ/Γ΄ ΚΠΣ - Μέτρο 6.5), Υπουργείο Ανάπτυξης, Αθήνα, Ιούλιος 2005 (το πλήρες κείμενο του Οδηγού είναι διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Ανάπτυξης, www.ypan.gr)
2. Ν. 3299/04 "Κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκλιση" (ΦΕΚ Α΄ 26 1/23.12.2004)
3. Ν. 2773/99 "Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Ρύθμιση θεμάτων ενεργειακής πολιτικής και λοιπές διατάξεις" (ΦΕΚ Α΄ 286/22.12.1999)
4. Ν. 3426/05 "Επιτάχυνση της διαδικασίας για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας" (ΦΕΚ Α΄ 309/22.12.2005)
5. Ν. 3423/05 "Εισαγωγή των βιοκαυσίμων και άλλων ανανεώσιμων καυσίμων στην ελληνική αγορά" (ΦΕΚ Α΄ 304/13.12.2005)
6. Ν. Vassilakos, D. Fouquet, C. Grotz & J. Sawin "Reflections on a possible unified EU financial support scheme for renewable energy systems - A comparison of minimum price and quota systems and an analysis of market conditions", European Renewable Energies Federation (EREF) / Worldwatch Institute, Brussels & Washington, DC., Ιανουάριος 2005 (το πλήρες κείμενο της μελέτης είναι διαθέσιμο και στο δικτυακό τόπο της EREF, www.eref-europe.org)
7. Ν. Vassilakos & Ν. Karapanagiotis. "Chapter 9. Greece", in *Handbook of Renewable Energies in the European Union, Case Studies of all Members States* D. Reiche, (editor), (2nd edition; 1st edition October 2002) Peter Lang Publishing Group, Frankfurt, September 2005, pp. 161-178.
8. Ν. Vassilakos, Ν. Karapanagiotis, Κ. Tigas & D. Fertis "Methods of Financing Renewable Energy Investments in Greece", Centre for Renewable Energy Sources / EnR Network, Athens, September 2003 (in English) (Ελληνική συνοπτική έκδοση : Οκτώβριος 2000)
9. Ι. Ασημακόπουλος, Γ. Καμάρας, κ.α. "Μελέτη Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ", Υπουργείο Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., Αθήνα, Φεβρουάριος 2006
10. Υπουργείο Ανάπτυξης "3η Εθνική Έκθεση για το επίπεδο διεύθυνσης της ανανεώσιμης ενέργειας το έτος 2010", Αθήνα, Οκτώβριος 2005
11. Ν. Βασιλάκος, Π. Γαβριηλίδης, Γ. Καμάρας, κ.α. "Μελέτη της αδειοδοτικής διαδικασίας για ενεργειακές επενδύσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας", Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) / Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), Αθήνα, Ιούλιος 2005
12. Ν. Βασιλάκος "Προτάσεις για ένα αποτελεσματικό θεσμικό και αδειοδοτικό πλαίσιο των έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας", περιοδικό ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΔΙΚΑΙΟ, Απρίλιος 2005, τευχ. 3, σελ. 18-23.
13. Ν. Βασιλάκος "Η πορεία των έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ελλάδα : Βασικά ποσοτικά δεδομένα και προβλήματα", περιοδικό ΑΝΕΜΟΛΟΓΙΑ, Δεκέμβριος 2003, τευχ. 23, σελ. 1-5

Παράρτημα Ι: Το Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο που Αφορά (Άμεσα ή Έμμεσα) στην Αδειοδοτική Διαδικασία και τη Χωροθέτηση Έργων ΑΠΕ στην Ελλάδα

ΕΙΔΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ / ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
N. 2244/94 (ΦΕΚ 168/07.10.1994)	«Ρύθμιση θεμάτων Ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και από συμβατικά καύσιμα και άλλες διατάξεις»
ΥΑ. 8295/95 (ΦΕΚ Β385/10.05.1995) <i>Διατάξεις άρθρου 5 παρ. 1, άρθρο 3 (άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας)</i>	«Α. Διαδικασίες και δικαιολογητικά που απαιτούνται για την έκδοση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών ηλεκτροπαραγωγής - Β. Καθορισμός γενικών τεχνικών και οικονομικών όρων των συμβάσεων μεταξύ παραγωγών και ΔΕΗ, λεπτομέρειες διαμόρφωσης των τιμολογίων καθώς και όροι διασύνδεσης»
ΥΑ 51298/96 (ΦΕΚ Β766/28.08.1996) <i>(τροπ. ΥΑ. 8295/1995)</i>	ΔΕΗ - ανεξάρτητοι παραγωγοί
ΥΑ 8860 /98 (ΦΕΚ Β502/26.05.1998) <i>(Συμπλήρωση της ΥΑ. 8295/1995) καταργείται από το άρθρο 24 της ΥΑ 2000/2002</i>	Ως προς τη διάρκεια ισχύος της άδειας εγκατάστασης ή επέκτασης, έγκρισης επέμβασης για δημόσια δασική έκταση (άρθρο 13 Ν.1734/87)
N. 2647/98 (ΦΕΚ Α237/22.10.1998)	«Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στις Περιφέρειες και την Αυτοδιοίκηση»
ΥΑ 12230/99 (ΦΕΚ Β1560/04.08.1999) <i>(τροπ. της ΥΑ. 8295/1995)</i>	Διαδικασίες αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας για σταθμούς ΑΠΕ στην Κρήτη, Ρόδο, Κω
ΥΑ 12160/99 (ΦΕΚ Β1552/03.08.1999) <i>(άρθρο 5 παρ 1, Ν.2244/94) καταργείται από το άρθρο 24 της ΥΑ 2000/2002</i>	«Διαδικασία επιλογής υποψήφιων ηλεκτροπαραγωγών για έκδοση άδειας εγκατάστασης ΜΥΗΕ με βέλτιστη ικανοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού της χώρας»
N. 2773/99 (ΦΕΚ Α286/22.12.1999)	«Απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Ρύθμιση θεμάτων ενεργειακής πολιτικής και λοιπές διατάξεις» Καθορισμός του βασικού πλαισίου ρύθμισης της απελευθερωμένης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Σύσταση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας. Σύσταση Διαχειριστή Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας. Απελευθέρωση της παραγωγής και εκμετάλλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ. Μετατροπή της ΔΕΗ σε Ανώνυμη Εταιρεία (ΑΕ).

N. 3423/05 (ΦΕΚ Α304/13.12.2005)	«Εισαγωγή των βιοκαυσίμων και άλλων ανανεώσιμων καυσίμων στην ελληνική αγορά»
N. 3426/05 (ΦΕΚ Α309/22.12.2005)	«Επιτάχυνση της διαδικασίας για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας»
ΥΑ 17951/00 (ΦΕΚ 1498/08.12.2000) <i>(άρθρο3/Ν.2773/99)</i>	Κανονισμός Αδειών Παραγωγής και Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΥΑ 17773/01 (ΦΕΚ 1423/22.10.2001)	Κανονισμός Αδειών Παραγωγής και Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (Έκδοση 2)
ΥΑ 7740/01 (ΦΕΚ Β508/02.05.2001) <i>(άρθρο 42 παρ. 1 Ν.2773/99, ΔΕΗ ενιαία άδεια παραγωγής, άρθρο 5 παρ 1/2244/94, αρ 1 2647/98.)</i>	Διαδικασίες και δικαιολογητικά για την έκδοση άδειας λειτουργίας σταθμών ηλεκτροπαραγωγής που έχουν λάβει ενιαία άδεια παραγωγής
ΥΑ 11444/01 (ΦΕΚ Β826/28.06.01) <i>(άρθρο38 παρ 7/Ν. Ν.2773/99)</i>	«Καθορισμός ύψους-διαδικασίας απόδοσης ανταποδοτικού τέλους υπέρ ΟΤΑ από παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ΑΠΕ»
N. 2941/01 (ΦΕΚ Α201/12.09.2001) <i>(άρθρο2,3 Ν.2244/94, αρ 2, 3,35, Ν.2773/99, άρθρο 58 998/1979, άρθρο 13 Ν. 1734/198)</i>	«Απλοποίηση διαδικασιών αδειοδότησης εταιρειών, αδειοδότησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ρύθμιση της Α.Ε. "ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ" και άλλες διατάξεις» Άρθρο 2 : Απλοποίηση διαδικασιών για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, Άρθρο 8 : Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 2773/99, Άρθρο 9 : Θέματα Δ.Ε.Η. Α.Ε.
Ερμηνευτική Εγκύκλιος Υπουργείου Ανάπτυξης <i>16262/21/9/01 άρθρου 2 Ν. 2941/2001</i>	
Ερμηνευτικές Εγκύκλιοι Υπουργείου Γεωργίας Οικ.90802/79/2.1.2004 <i>(άρθρο 2 παρ. 4 Ν.2941/01)</i> & Οικ.96136/636/1.3.2004 <i>(άρθρο 2 παρ. 4 Ν.2941/01)</i>	«Προσωρινή ρύθμιση ανταλλάγματος υπέρ Δημοσίου για την απόκτηση δικαιώματος χρήσης επί εκτάσεων δασικού χαρακτήρα για την εγκατάσταση έργων ΑΠΕ»
Ερμηνευτική Εγκύκλιος Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.16/04.04.2002 (Αρ. Πρωτ. : 57344) <i>Π.Δ. της 05.05.1989 (ΦΕΚ Δ' 293/16.05.1989)</i>	Οικοδομικές άδειες Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας «Τρόπος καθορισμού ορίων οικισμών της χώρας μέχρι 2.000 κατοίκους, κατηγορίες αυτών και καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης τους». Άρθρο 7 παρ 3 του από 24.4.85 Π.Δ. (ΦΕΚ Δ' 181) όπως τροποποιήθηκε με το από 16.5.89 Π.Δ. (ΦΕΚ Δ'293)
Ερμηνευτική Εγκύκλιος Υ.ΠΕ. <i>ΧΩ.Δ.Ε.43/98/30.06.1998 (Αρ. Πρωτ. : 54871)</i>	Έγκριση παρέκκλισης καθ' ύψουςΥπαγωγή της ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ στις διατάξεις της παρ 1 του άρθρου 7 του από 24.5.85 Π.Δ. (ΦΕΚ Δ'270)
Π.Δ. (ΦΕΚ Δ' 270/24.05.1985)	Τροποποίηση των όρων και περιορισμών δόμησης των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφιστάμενων προ του έτους 1923 οικισμών

N. 2882/01 (ΦΕΚ Α17/06.02.2001)	Αναγκαστική απαλοτρίωση
N.3175/03 (ΦΕΚ 207/29.08.2003) (τροπ. Διατάξεων N.2773/99, τροπ.άρ.29/2882/01, καταργ. άρ 8/ N.2244/94)	Αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού, τηλεθέρμανση, φυσικό αέριο, απαλοτριώσεις για την κατασκευή ηλεκτρικών δικτύων
ΚΥΑ 114000/4377 (ΦΕΚ Β1996/31.12.2004)	«Απόφαση καθορισμού ανταλλάγματος χρήσης για τις επεμβάσεις σε εκτάσεις δασικού χαρακτήρα»
ΚΥΑ 90440/960 (ΦΕΚ Β419/01.04.2005)	«Τροποποίηση της 114000/4377/29.12.2004 κοινής υπουργικής απόφασης» (αντάλλαγμα χρήσης δασικής έκτασης)
Ερμηνευτική Εγκύκλιος Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων 101321/2472/20.10.2005	«Διαδικασία καταβολής ανταλλάγματος υπέρ του Δημοσίου για την απόκτηση δικαιώματος χρήσης επί εκτάσεων δασικού χαρακτήρα, με σκοπό την εγκατάσταση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας»
N. 2965/01 (ΦΕΚ Α270/ 23.11.2001) <i>(άρθρο 4 παρ 7, άρ. 12 αναφορές σε σταθμούς Η/Π με εξαίρεση από τις διατάξεις του)</i>	Βιώσιμη Ανάπτυξη Αττικής(άρθρο 2 παρ. 10 Ν. 2941/01 για την Αττική επιτρέπεται η ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του Ν. 2773/99. Η χωροθέτηση των εν λόγω έργων γίνεται σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ, κατά την έννοια του άρθρου 7 του Ν. 2742/99 και μέχρι της εκδόσεως αυτού, ύστερα από κοινή γνωμοδότηση του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος της Αθήνας (Ο.Ρ.Σ.Α.) και του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Κ.Α.Π.Ε.)

Βασικό κανονιστικό πλαίσιο έκδοσης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών ΑΠΕ

ΥΑ 2000/6.2.2002 (ΦΕΚ Β158/13.02.2002) <i>(άρθρο 5 παρ. 1/2244/94 και εναρμόνιση με τον Ν.2773/99, άρθρο 1 Ν.2647/1998)</i>	«Διαδικασία έκδοσης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μεγάλων υδροηλεκτρικών σταθμών και τύποι συμβάσεων αγοραπωλησίας ηλεκτρικής ενέργειας»
Εγκύκλιος ΥΠ.ΑΝ. Δ6/Φ1/3487/05.03.2002	Δημοσίευση υπουργικής απόφασης 2000/2002 εναρμονισμού με το καθεστώς του Ν. 2773/99 των διαδικασιών έκδοσης αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών περιλαμβανομένων των μεγάλων υδροηλεκτρικών έργων
ΠΔ 256/89 (ΦΕΚ Α121/11.05.1989)	«Άδεια Χρήσης Νερού»
ΚΥΑ 5813/89 (ΦΕΚ Β383/24.05.1989)	«Άδεια εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών

	πάρων από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που δεν περιλαμβάνονται στον Δημόσιο τομέα και από φυσικά πρόσωπα»
N.3199/03 (ΦΕΚ Α280/09.12.2003) <i>(εναρμόνιση με Οδηγία 2000/60)</i>	«Προστασία και διαχείριση των υδάτων»
YA 10200/02 (ΦΕΚ Β902/ 17.07.2002) <i>(τροπ. YA 2000/02, άρθρο 5, παρ 1/2244/94, άρθρο 37N./2773/99)</i>	«Διαδικασία Συμβάσεων σύνδεσης σταθμού με το δίκτυο ή το σύστημα», τροποποίηση διατάξεων της YA 2000/02 των άρθρων 10 παρ 4 και 6, 13 παρ 2, 17 παρ 3 , 21 παρ 2 και 3 , 22 παρ 2, 23 παρ 9
YA 5000/03 (ΦΕΚ 410/09.04.2003) <i>(τροπ. YA 2000/02)</i>	Συμπλήρωση άρθρου 23 (παρ 14) της YA 2000/02 για τους περιορισμούς σταθμών ΑΠΕ στη Θράκη
N. 3010/02 (ΦΕΚ 91/25.04.2002) <i>(αντ. αρ 3, 4, 5 και του άρθρου 30 παρ 1, 2,3 και 6 του Ν. 1650/1986, αντ. παρ 1,2,3 άρθρου 6 του Ν.880/1979)</i>	«Εναρμόνιση του Ν.1650/86 με τις Οδηγίες 97/11, 96/61, διαδικασία οριοθέτησης θεμάτων για τα υδατορέματα»
KYA Η.Π 15393/2332/02 (ΦΕΚ 1022/05.08.2002) <i>(σύμφωνα με το άρθρο3 του Ν. 1650/86 όπως αντ. με το άρθρο 1 του 3010/02)</i>	«Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες»
YA 13727/724/03 (ΦΕΚ Β1087/05.08.2003) <i>(άρθρο 3 του 1650/86 όπως τροπ. με άρθρο 1 του 3010/2002 και εξειδικεύεται στη ΚΥΑ 15393/2332/5.8.2002)</i>	«Αντιστοίχιση βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων με βαθμούς όχλησης των πολεοδομικών διαταγμάτων», σταθμοί ΑΠΕ - 1 MW μέσης όχλησης.
KYA 19500 (ΦΕΚ 1671/ 11.11.2004)	«Τροποποίηση και συμπλήρωση των δραστηριοτήτων παραγωγής ενέργειας με του βαθμούς όχλησης που αναφέρονται στην πολεοδομική νομοθεσία»
YA Η.Π 25535/3281/02 (ΦΕΚ Β1463/20.11.2002)	«Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας των έργων και δραστηριοτήτων που κατατάσσονται στην υποκατηγορία 2 της Α κατηγορίας σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση ΗΠ/ 15393/2332/02»
YA Η.Π 11014/703/03 (ΦΕΚ 332/20.03.2003) <i>(σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1650/86 όπως αντ. με το άρθρο 2 του 3010/02)</i>	«Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α.) και έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο.)»
YA Η.Π 37111/2021/03 (ΦΕΚ Β1391/29.09.2003) <i>(σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 3 του Ν. 3010/2002)</i>	«Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων»
KYA 1726/03 (ΦΕΚ Β552/8.05.2003)	«Διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης, έγκρισης περιβαλλοντικών όρων,

	καθώς και έγκρισης επέμβασης ή παραχώρησης δάσους ή δασικής έκτασης στα πλαίσια της έκδοσης άδειας εγκατάστασης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας»
Εγκύκλιος υπ' αριθ. 11 Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε./ΕΥΠΕ (Α.Π. οικ. 105965/22.02.2000)	«Κατευθύνσεις σχετικά με την αξιολόγηση των φακέλων Προέγκρισης Χωροθέτησης και Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας»
Εγκύκλιος Υπουργείου Γεωργίας Οικ.90870/719/27.2.04/ «Εφαρμογή της 1726/8.5.03»	«Διαδικασία ΠΠΕΑ και Έγκρισης Επέμβασης για έργα ΑΠΕ»
Ν. 3229/04 (ΦΕΚ Α38/10.02.2004)	(Άρθρο 30) «Μεταφορά αρμοδιότητας έγκρισης επέμβασης σε δάση ή δασικές εκτάσεις από τον Υπουργό Γεωργίας στο Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας»
ΥΑ Δ3/Δ/35694/6190 (ΦΕΚ Β' 1133/11.09.2000)	«Προστασία των Αεροπορικών Εγκαταστάσεων από τον κίνδυνο της ανάπτυξης κατασκευών - εμποδίων γύρω από αυτές, καθώς και της Αεροπλοΐας εκ των υπερυψηλών ανά τη χώρα κατασκευών»
Ν. 3028/28/6/02 (ΦΕΚ 153/28.06.2002)	«Προστασία Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς»
Π.Δ. 1180 (ΦΕΚ Α293/06.10.81)	«Περί ρυθμίσεως θεμάτων αναγομένων εις τα της ιδρύσεως και λειτουργίας βιομηχανιών, βιοτεχνιών, πάσης φύσεως μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποθηκών και της εκ τούτω διασφαλίσεως περιβάλλοντος εν γένει» Επιτρεπόμενα Όρια Θορύβου
Ν. 3199/03 (ΦΕΚ Α280/09.12.2003)	Προστασία και διαχείριση των υδάτων -εναρμόνιση με την Κοινοτική Οδηγία 2000/60
Ν. 3208/03 (ΦΕΚ Α303/24.12.2003)	«Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων». Καταργούμενες διατάξεις : 1. Η παράγραφος 9 του άρθρου 8 του Ν. 998/79. 2. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 4 και 5 του άρθρου 74 του Ν. 998/79. 3. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 4 του Δασικού Κώδικα. 4. Το άρθρο 265 του Δασικού Κώδικα όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 6 του άρθρου 57 του Ν. 2637/98. 5. Η παράγραφος 5 του άρθρου 2 του Β.Δ. 15-6-1940 (ΦΕΚ 190 Α'). 6. Η παράγραφος 12 του άρθρου 28 του Ν. 2664/98 (εθνικό κτηματολόγιο)

Εγκύκλιος Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων 1099/26.10.2004

Οδηγίες για την εφαρμογή του Νόμου 3208/03 (ΦΕΚ Α303/24.12.2003)

Ν. 2742/799 (ΦΕΚ Α΄ 207/07.10.1999)

«Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» (Κεφ. Ε, άρθρα 15, 16) καθορίζεται και τροποποιείται πλέον το πλαίσιο της διοίκησης και διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, και έτσι συμπληρώνεται ο Ν. 1650/86

ΥΑ Α.Π. 25291/03 (ΦΕΚ Β1486/10/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης»

ΥΑ Α.Π. 25292/03 (ΦΕΚ Β1484/10/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας»

ΥΑ Α.Π. 25297/03(ΦΕΚ Β1470/9/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας»

ΥΑ Α.Π. 25301/03 (ΦΕΚ Β1451/6/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ηπείρου»

ΥΑ Α.Π. 25290/03 (ΦΕΚ Β1487/10/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου»

ΥΑ Α.Π. 26298/03(ΦΕΚ Β1469/09/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας»

ΥΑ Α.Π. 26295/03(ΦΕΚ Β1472/9/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας»

ΥΑ Α.Π. 25294/03 (ΦΕΚ Β1485/10/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου»

ΥΑ Α.Π. 26297/03 (ΦΕΚ Β1473/9/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου»

ΥΑ Α.Π. 29310/03 (ΦΕΚ Β1471/9/10/2003)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»

ΥΑ Α.Π. 48976/04 (ΦΕΚ Β56/19/01/2004)
(άρθρο 8 και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων»

ΥΑ Α.Π. 674/04 (ΦΕΚ Β2 18/6/02/2004
(άρθρο Β και 18 παρ 5 του Ν.2742/99)

«Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας»

ΥΑ Α.Π. 28704/01 (ΦΕΚ Β1575/28.11.2001)
(άρθρα 3,7 και 18 παρ 5 του Ν.2742/ 1999)

«Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Καταστημάτων Κράτησης»

Άλλοι γενικοί νόμοι για το φυσικό περιβάλλον / Δασική νομοθεσία

Ν. 1650/86 (ΦΕΚ Α 160/ 18.10.1986)

Νόμος για την προστασία του περιβάλλοντος

Ν. 998/79 (ΦΕΚ Α289/29.12.1979)

«Περί Προστασίας των δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας»

Ν. 1734/87 (ΦΕΚ Α 189/26.10.1987)

«Βοσκότοποι και ρύθμιση ζητημάτων σχετικών με κτηνοτροφική αποκατάσταση και με άλλες παραχωρήσεις καθώς και θεμάτων που αφορούν δασικές εκτάσεις»

Ν.1739/87 (ΦΕΚ Α201/20.11.1987)

«Διαχείριση των υδατικών πόρων και άλλες διατάξεις»

Ν.Δ.86/69 *(περιέχονται Νόμοι, Βασιλικά και Προεδρικά Διατάγματα, Αναγκαστικοί Νόμοι και Υπουργικές Αποφάσεις) καλύπτει θέματα όπως: εκχερσώσεις, καταλήψεις, υλοτομίες, θήρα, μεταφορά δασικών προϊόντων, ρητίνευση, δασική αναμυχή, δασοτεχνικά έργα*

Βασικό νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα μας και αναφέρεται στην προστασία και διαχείριση των δασών και των δασικών εκτάσεων. Φυσικά, πρώτα απ' όλα ισχύει το Σύνταγμα και τα άρθρα 24 και 117 τα οποία κατοχυρώνουν συνταγματικά την προστασία των δασών. Το Ν.Δ.86/69 κωδικοποίησε τους μέχρι τότε ισχύοντες Νόμους. Αυτοί είναι: Ο Ν. 4173/29 ο οποίος αντικατέστησε το Π.Δ. της 19-11-1928 όπου γίνεται για πρώτη φορά λόγος περί αειφορίας των καρπώσεων. Ο Ν. 2204/40 "περί δασικής φορολογίας". Ο Α.Ν. 856/37 που αφορά τις προστατευόμενες περιοχές και που τροποποιήθηκε με το Ν.Δ. 996/71 και ισχύει μέχρι σήμερα. Με αυτούς τους Νόμους ιδρύθηκαν οι 10 Εθνικοί Δρυμοί, τα 19 αισθητικά δάση και τα 50 διατηρητέα μνημεία της φύσης

Π.Δ. 67/81 (ΦΕΚ Α23/30.01.1981)

"Περί προστασίας της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας"

Ν.177/75 (ΦΕΚ Α205/27.09.1975)

"Περί αντικαταστάσεως και συμπληρώσεως διατάξεων του Ν.Δ.86/69"

Π.Δ. 575/80 (ΦΕΚ Α157)

"Περί κηρύξεως ιδιαιτέρως ευαίσθητων σε πυρκαγιές περιοχών"

Π.Δ. 963/79 (ΦΕΚ Α271/08.12.1979)

"Περί εκποίησης παραγόμενων δασικών προϊόντων"

Π.Δ. 126/86 (ΦΕΚ Α44/1986)

"Περί διαδικασίας παραχώρησης της εκμετάλλευσης, συντήρησης και βελτίωσης των δασών"

